

POLITIA

REVISTĂ POLIȚIENEASCĂ DE SPECIALITATE



LIT. BAGA CLUJ

Abonamente anuale:

Pentru magistrați, avocați și funcționari 150 lei; pentru alte profesii, autorități și instituții particulare 300 Lei. - Ediție de lux 500 Lei.

Costul abonamentelor și inserțiilor să plătește anticipativ.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA BĂII 3



FABRICA „UNIREA” DIN CLUJ

societate anonimă pe acțiuni pentru industria de ciocolată, bonboane, biscuți
și Cartonaje

este
PRIMA FABRICA DE BONBOANE
din întreaga țară, naționalizată prin capital românesc.

Cereți pretutindeni bonboane „UNIREA”

PRODUCERE:

Tot felul de bonboane, ciocolată, deserturi fondante, drajeuri și tot felul de bonboane englezești rivalizând cu celebrele firme Heller și Schmidt din străinătate. Patiserii, foursecuri, vafe, întrucând produsele similare englezești. Fructe glasate și tot felul de produse în arta bonbonieriei.



NAȚIONALĂ

SOCIETATE
GENERALĂ DE ASIGURĂRI BUCUREȘTI
REPRESENTANȚA GENERALĂ CLUJ, STRADA REGINA MARIA Nr. 6.



Contractează pe lângă cele mai favorabile prime și condițiuni:
Asigurări de viață în toffelul de combinațiuni posibile, asigurări de incendiu,
accident, răspundere civilă, furt prin spargere, grindină,
transporturi și sticlă.

REPREZANȚE ÎN TOATE CENTRELE MAI INSEMNAȚE DIN ARDEAL ȘI BANAT

Cassa de Păstrare și Banca de Credit

Piața Unirii Nr. 7.

din Cluj, S. A.

Piața Unirii Nr. 7.

Capital fondal Lei 16,000.000. - Rezerve : 15,000.000.

Filiale: Dej, Diciosânmărtin și Alba-Iulia.

Afiliate: Cassa de Păstrare din județul Turda-Arieș și Bognár și Szántó Societate Comerțului Ardeleană pe Acți.

Magazinele de Mărfuri: lângă gara Cluj.

Primește depuneri. Escontează cambii. Face transmisiuni de bancă. Safe deposit.

Efectuază preferabil afaceri de bancă de tot felul.

POLIȚIA

REVISTĂ POLIȚIENEASCĂ DE SPECIALITATE

REDACTOR RESPONZABIL
DR. VICTOR POPP

APARE LUNAR

PRIM REDACTOR
GEORGIU CHENDI

Dr. Romul Boila, profesor de drept constituțional la Univ. din Cluj.

Poliția și inviolabilitatea proprietății

Proprietatea este condițiunea materială a existenței omului. De aci însemnătatea ei deosebită pentru organizarea vieții de Stat. Se discută care formă de proprietate să fie mai potrivită pentru satisfacerea necesităților economice ale omului. Afară de republica sovietică rusească toate celelalte state au adoptat sistemul proprietății individuale.

În „Declarația dreptului omului și a cetățeanului” primul act al revoluțiunii franceze, proprietatea este proclamată de un „drept natural și imprescriptibil al omului”. În alt loc este declarată de un drept „sacru și inviolabil” neputându-se restrânge de nimeni, decât în cazul „când necesitatea publică, legalmente constatată, o cere în mod evident și sub condițiunea unei juste și prealabile indemnizări”. Aceste principii au fost preluate și trecute în toate constituțiunile făurite după revoluțiunea franceză.

Legislația de azi a diferitelor țări cunoaște multe cazuri legale, când se poate trece peste principiul inviolabilității proprietății. Procedura normală, care se urmează se chiamă expropriere și este în atribuția unor organe anume instituite.

Una din îndatoririle principale ce se impun poliției în raport cu proprietatea este, ca s'o apere. O apără în primul rând prin observarea strictă a tuturor dispozițiilor legale și mai ales celor preventive. În privința acestora din urmă nici unui alt organ nu revine o atât de mare răspundere, ca și poliției.

Nu este nici o acțiune omenească în raport cu proprietatea, care să nu dea prilej unei intervențiuni polițienești într-un-cât nu se întâmplă în cadrele stricte legalități.

Zidirile de orice categorie, curățenia ogradelor, folosirea realităților, apoi așa zicând întreaga viață industrială este supusă unui control polițienesc

neconținut. Codurile de contravențiuni cuprind o serie întreagă de cazuri și pedepse polițienești în contra acelor, cari nu se conformează dispozițiilor, cari privesc siguranța de avere și de persoane.

În caz de boală contagioasă se poate izola o casă întreagă față de orice circulație. Iată restrângerea proprietății.

Obiectele produse de industria aprovizională pot fi sechestrate și chiar nimicite din motive de sănătate publică cece asemenea atinge proprietatea asupra averii mobiliare.

Poliția este în drept a restrânge în mod simțitor proprietatea omului în caz de potop sau de incendiu spre a asigura averea celor neatinși de aceste elemente desfrânate ale naturii ne-mai amintind de celelalte intervențiuni nenumărate cari se pot face pe toate terenurile activității economice ale omului pentru asigurarea ordinii.

Deoarece omul este foarte sensibil față de orice intervenție oficială în ce privește acțiunea sa economică tocmai din motivul importanței ce o are aceasta pentru existența sa materială, poliția este pusă încontinuu la grele încercări. Cele mai multe conflicte în exercitarea funcțiunii polițienești se nasc chiar în urma intervențiilor acestora.

Proprietatea proclamată de sacră și inviolabilă este supusă la fel și fel de restricțiuni, cari toate se pot foarte bine motiva prin superioritatea intereselor cari le dictează. Avem lipsă de o poliție bine pregătită și conștiincioasă ca principiul inviolabilității proprietății să se valideze în marginile legilor fără ca să se simțească intervenția polițienească.

Ași dori ca poliția română să se distingă prin respectul principiului inviolabilității proprietății, intervenind când cere necesitatea în modul cel mai puțin simțitor pentru păstrarea ordinii bazată pe siguranța de viață și avere.



Rolul poliției în cercetările criminale

IV. MIJLOACELE CERCETĂRII

Sub mijloacele cercetării nu înțelegem oarecare obiecte reale ci *calea, modul de procedare*, care ne conduce la descoperirea infracțiunii și a făptuitorului. De aceasta se țin toate dispozițiunile autorităților cu cercetarea precum și rezultatele și constatările științifice, cari înlesnesc atingerea scopului cercetării.

În acest sens mijloacele cercetării sunt A) *Eruarea făptuitorului*, B) *Căutarea martorilor etc.*, după cum le-am înșirat în introducerea acestui studiu.

A) Eruarea făptuitorului

Funcționarul încredințat cu cercetarea va fi pus înaintea celei mai grele probleme, când făptuitorul va fi necunoscut și când nu-și va putea procura nici depuneri de martori amănunțite și demne de încredere.

Atunci se va vedea mai clar în ce constă esența cercetării: *în deducere retrogradă* din rezultatul vizibil, cu ajutorul căruia trebuie să căutăm răspunsul la întrebarea: *cine a comis infracțiunea?*

La rezolvarea acestei întrebări vom ajunge mai sigur și mai repede căutând mai întâi răspunsul la întrebarea *că cine a avut un interes să comită infracțiunea? Cine a avut un folos din ea? și cine a avut ocazie să o comită?*

În urma presupțiunilor formate din aceste considerații vom căuta pe făptuitor într'un anumit cerc de indivizii, cari nu cad în această sferă, îi vom lăsa din combinație cel puțin pentru un moment.

Cercul acesta în decursul cercetării s' va micșora încontinuu, căci va trebui să eschidem din el pe unii bănuți luați la început în combinație, dar apoi clarificați; în schimb în contra altor persoane se vor aduna în decursul cercetării — tot mai multe indicii. Astfel ne va ajunge în mâni firul roșu care ne va conduce la făptuitor.

Indemnurile și cauzele infracțiunilor sunt aceleași, ca și ale altor acțiuni, ca d. e. interesul material, însușiri de caracter (pofa de câștig, avariția, ambiția, geloșia, vanitatea ofensată), pasiuni și porniri deșteptate (alcolismul, mânia, ura, simțul de onoare, pofte sexuale), cari stau de multe ori în legătură cu împrejurări externe.

Dacă o moară e distrusă de un incendiu, în cercul de bănuială amintit mai sus se va afla și proprietarul morii vecine, care făcea concurență. Dacă proprietarul morii distruse e înglodat în datorii și moara a fost asigurată cu o sumă mare, putem presupune, că el însuși a provocat incendiul pentruca să poată încassa suma de asigurare;

bănuiala aceasta va fi sprijinită și de împrejurarea, că în timpul când s'a iscat focul proprietarul era în călătorie, pe când de obicei nu se depărta de acasă și îndepărtarea sa prezentă nu este tocmai motivată. Căci incendiul se poate provoca și prin prepararea unor anumite materii, cari se aprind numai după un anumit timp și astfel rezultatul se produce mai târziu; scopul călătoriei proprietarului a putut fi tocmai procurarea unei justificări.

Dacă proprietarul morii înainte de incendiu cu câteva zile a abzis vreunui dintre servitorii săi sau a cerut să fie pedepsit pentru furt sau altă infracțiune, bănuiala de a fi provocat incendiul se va îndrepta și în contra acestuia, căci răzbunarea l-a putut îndemna să comită infracțiunea.

Dacă un țaran, care plecase la târg de vite, e aflat ucis în mijlocul drumului, dar banii, ceasul și inelele nu i-au dispărut, nu e verosimil, că s'a întâmplat o fâlăhărie, ci vom căuta pe făptuitor cu mai mare probabilitate printre ceice aveau ură pe el sau eventual printre moștenitorii săi nerăbdători.

De multe ori ne servește un indiciu prețios împrejurarea, că *infracțiunea a putut fi comisă numai de un individ, care cunoaște bine locul*, d. e. în cazul unui furt prin spargere, dacă dintre mai multe dulapuri sau sertare e spart tocmai acela, în care proprietarul își ținea paralele sau bijuteriile. Într'un asemenea caz putem cu drept începe cercetarea, pornind dela presupunerea, că furtul a fost comis de vreun cunoscut al casei sau cel puțin cu conlucrarea vreunui dintre aceștia.

O bază de deducere este și modul cum s'a comis infracțiunea, mijloacele folosite, obiectele și urmele aflate la fața locului și toate obiectele aflate în posesiunea celui bănuț și a căror posesiune nu se poate explica în mod natural.

E caracteristic d. e. pentru țigani, că fură cu cea mai mare dibăcie. La împrejurarea aceasta vom fi cu atențiune, pentrucă de multe ori cade bănuiala asupra servitorilor sau asupra vreunui individ, care cunoaște bine casa mai cu seamă în cazul unui furt comis cu mare iscusință, în care se pare exclus, ca un străin să fi putut ajunge neobservat la obiectul furat.

Sub pretextul de a putea vindeca vre-o boală, de a cerși, de a da cu cărțile sau cu bobii, sau de a avea ceva de vânzare, țiganca se introduce în casă și aruncând un moment privirea împrejur, e îndată în clar cu împărțeala și aranjamentul casei și bazați pe observațiunile și îndrumările ei, complicitii ei sunt în stare să comită cele mai îndrăznețe furturi.

Lașitatea țiganilor și sălbătăcia lor lasă de

multe ori urme la comiterea infracțiunii, dându-ne astfel un indiciu de valoare. Făptuitorul unui omor este foarte rar un țigan, dacă e evident, că fapta a fost primejdioasă sau dacă se poate constata în mod neîndoielnic, că victima s'a apărat cu energie timp mai îndelungat, chiar și dacă poartă armă la el, țiganul surprins fuge, dacă mai e posibil.

O victimă atacată pe furiș, pe ascuns, sau în somn țigani o mai străpung de nenumărate ori și după ce a murit. Cu predilecție se folosesc și de otravă pentru a-și ajunge scopul.

Dacă făptuitorul a pătruns în vreun local printr'o deschizătură îngustă, vom putea deduce, că a fost slab, subțire (sau poate, că a fost un copil), dacă însă a îndoit vreun fier din zăbrele sau a îndepărtat vreun obiect greu, vom deduce asupra forței sale fizice sau eventual asupra unei complicități; dacă la spargere sau la deschiderea casei făptuitorul a aplicat vreo apucătură obicinuită numai la anumite meseriași, vom constata, consultând eventual un expert, că făptuitorul a fost lemnar, măsar, lăcătuș, instalator, etc. Din modul, cum a comis crima, vom constata, că avem de a face cu un criminal neversat, începător încă, sau cu unul rafinat, cu mare experiență.

Cu o deosebită atențiune trebuie să observăm lucrurile pierdute de făptuitor la fața locului și urmele de praf, de sânge sau de altă natură, cari se văd pe hainele, pe cămașa, pe ghetetele sau pe trupul bănuțului (în păr, sub unghii) și cari se pot descoperi și la fața locului și le putem stabili identitatea pe cale microscopică sau chimică.

De multe ori ne pot servi de indicii sigure chiar și cele mai neînsemnate și mai mărunte obiecte aflate la fața locului, ca d. e. țigarete sau mucuri de țigări, o bucată de hârtie dintr'un jurnal, un nasture dela pantaloni etc. Din calitatea țigării sau a tutunului putem concluda, că făptuitorul a fost un om mai inteligent, mai cu stare, sau unul dintr'o clasă socială mai inferioară. La individul bănuț putem eventual găsi aceleași țigarete sau țigări. Nasturele rupt de victimă în decursul apărării de pe surtucul făptuitorului poate fi identic cu nasturele de pe surtucul bănuțului și putem eventual constata, că un nasture a fost rupt cu forța.

Făptuitorul aruncă la fața locului bucata de hârtie, în care au fost învăluite cheile false sau ferul, cu care a spart caseta. Bucata de hârtie e dintr'un număr al jurnalului „Népszava“. Nu e oare verosimil, că făptuitorul e vreun muncitor socialist?

Asasinul își șterge mâna plină de sânge pe o hârtie sau pune mâna pe un obiect din odaie. Liniile papilare de pe partea internă a vârfului degetelor se imprimă pe obiectul prins în mână, mai cu seamă dacă acesta e neted și se pot recunoaște cu ușurință.

Deoarece aceste linii papilare au însușirea, că se deosebesc după forma lor la fiecare individ, iar la același individ forma lor nu se schimbă niciodată, putem stabili cu o siguranță aproape perfectă identitatea persoanei respective asemănând cu ajutorul dactiloscopiei liniile papilare de pe degetele bănuțului cu urarele aflate la fața locului.

Intre degetele victimei, care s'a luptat cu asasinul, găsim uneori fire de păr sau din mustață. Din aceste fire un expert va putea constata ușor, că sunt din părul unui bărbat, unei femei sau unui copil. Un fir de păr din cap se deosebește cu totul de un fir de păr de subsuoară sau din părțile genitale. Dintr'un obiect de îmbrăcăminte lăsat de făptuitor la fața locului, din croială, din petele de pe el, (vopseală, benzin, oleu) din găurile arse în el (la fauri d. e. sau la lăcătuși), din praful, ce iese (făină, tărâțe de fierăstrău la morar resp. măsar), din calitatea și mirosul hainei putem ușor deduce asupra ocupațiunei respectivului.

După afirmațiunile unor jandarmi cu experiență mare *mirosul particular pătrunzător al țiganilor* se impregnează așa de tare în hainele pe cari au pus mâna, încât din mirosul acesta trădător jandarmul constată repede complicitatea unui țigan, dacă iese la fața locului îndată după ce s'a comis furtul.

După adresele aflate la individul deținut putem afla eventual numele complicilor sau al tăinuitorilor. Din însemnările asupra zilelor de târg din împrejurime putem deduce, că respectivul e un hoț de târg.

Prin cele de mai sus nu am înșirat decât o parte mică din mijloacele dovedirii indirecte, cari mijloace ne vor indica direcția cercetării și ne vor îndruma ce dispozițiuni să luăm și în ce ordine.

A înșira taxativ și complet toate mijloacele indirecte de dovadă e imposibil.

Ceeace într'un caz e un indiciu sigur, în alt caz nu e decât o împrejurare neînsemnată, indiferentă. Dar și o împrejurare, care se pare irelevantă pentru că se poate aplica asupra mai multor persoane și astfel nu ne destăinuiește pe făptuitor, poate deveni importantă prin aceea, că mai descoperim și alte urme, cari se potrivesc numai asupra unor anumite persoane sau poate chiar numai asupra uneia singure și astfel cercul cercetării se strâmtează.

Vom înțelege aceasta din exemplul următor.

Intr'o cameră a hotelului din orașul X. pe la orele 5 d. m. e aflat mort un proprietar bogat din provincie, de etate mijlocie.

Desbrăcat în cămașe zace pe divan, la gât are o tăietură lungă și adâncă; pe podele e un briciu. Pe peretele de lângă divan se văd pete de sânge. A murit fiindu-i tăiate arterele gâtului înainte cu vre-o 2—3 ore de descoperirea cazului. După pă-

rerea experților sinuciderea se pare exclusă. Paralele, ceasul și inelele victimei au dispărut.

Vecinii și personalul hotelului n'au auzit nici o larmă și n'au văzut nimic suspect. Victima a sosit în orașul X. numai de curând; cu ce scop a venit, nu se știe, căci se părea că trăește retras, a mâncat singur în restaurantul hotelului, a trecut în cafenea și a cetit jurnalele, iar apoi s'a dus în camera sa și s'a culcat. Noaptea nu a petrecut-o în altă parte niciodată, dar înainte de ora 11 nu venea acasă.

Presupunându-se o crimă se introduce cercetarea.

Portarul hotelului, în ziua numită pe la ora 2' (în timpul morții victimei), a văzut că pe trepte se scoboară repede un tânăr bine îmbrăcat, pe cap cu o șapcă de sport; respectivul era roșu la față și se părea agitat. Portarul însă nu a dat nici o atențiune mai departe acestui lucru.

Cameriera spune, că în presara întâmplărei trecând pe lângă ușa mortului a auzit un schimb de cuvinte agitate, ca și când ar fost mai multe persoane în cameră și i-s'a părut, că distinge și un glas de femeie. Fiind ocupată într'altă parte, nu a mai putut observa nimic.

După cum spune o altă camerieră, servitorul din hotel, care a fost dat afară din serviciu cu câțva timp înainte de întâmplare, a zis odată ieșind din camera victimei „multe parale trebuie că are ramolitul ăsta“.

Servitorul care mai nainte fusese bărbier, a fost dimis din serviciu, pentru că s'a aflat, că a fost pedepsit pentru un omor intenționat și pentru o crimă de furt; era o fire care nu se putea învoi cu nimeni, neglijent și încăpățânat și când i-s'a spus, că e demis din serviciu a zis înaintea mai multora în mod amenințător: „am să i-o răsplătesc eu încă proprietarului“.

Publicându-se crima în jurnale, se prezintă un birjar, care spune, că în timpul când s'a comis crima, dânsul a dus cu trăsura la bae pe un tânăr bine îmbrăcat, cu o șapcă de sport care s'a suit în trăsura lui în apropiere de hotel.

În urma unei noi publicări în jurnale se prezintă un angajat dela bae și-i predă funcționarului care anchetează cazul o basma cu monogramul L. H. spunând, că a găsit-o într'o cabină de vană, pe fereastră, fiind *muțată în apă* și acoperită cu cearceaful aruncat peste ea.

Nu se știe cine a uitat-o acolo, dar spune, că în după prânzul acela între mulți oaspeți la bae au fost și câțiva cu șapcă de sport.

În portmoneul victimei se găsesc numai scrisori, însemnări și câteva recipise postale. Unul dintre aceste recipise despre o scrisoare recomandată expediată de vre-o 2 săptămâni poartă o adresă cu inițialele L. H. din orașul S.

Telefonându-se în orașul S. prefectul poliției răspunde, că respectivul cu numele L. H. e un nepot al victimei și e moștenitorul testamentar general al acesteia, testamentul a fost făcut înainte de aceasta cu câțiva ani la notarul public și s'a și publicat de către judecătorie.

Continuându-se ancheta se constată, că L. H. e concipientul administratorului de plasă, trăește despărțit de soția sa, joacă cărți, benchetuește și face datorii și fiind de prezent în concediu, își petrece în Abbazia cu o coristă dela teatru, cam de vre-o 3 săptămâni înainte de crimă. În ziua crimei ceruse telegrafic prelungirea concediului.

Percheziția la locuința lui L. H. are un rezultat surprinzător. Se găsește un indiciu capital, care explică îndemnul sufletesc al crimei; răspunsul victimei la o scrisoare a lui L. H. (care se vedea din recipis). În răspunsul acesta victima scrie, că s'a săturat de viața destrăbălată a nepotului său și de tentativele lui continue de șantaj, că nu-i va mai plăti nici o datorie și că dacă acesta nu se reîntoarce imediat la soția sa, testamentul va fi invalidat și L. H. exclus dela moștenire.

Partea ultimă a anchetei se dezvoltă cu o rezezițiune dramatică. L. H. la reîntoarcerea sa în Abbazia e deținut de Poliție. La început neagă, dar când i-se prezintă dovezile în contra lui, succumbă și recunoaște crima.

Prin telegrama sa pentru prelungirea concediului voise să-și procure un alibi; telegrama a fost trimisă de metresa lui.

Crima a comis-o pentru ca să împiedece pe unchiul său de a-și retrace testamentul.

Prin aceea, că a luat paralele și obiectele de valoare ale victimei a voit numai să producă aparența unei tâlhării, pentru ca bănuiala să nu cadă asupra sa.

Din exemplul acesta vedem, că cercetarea întemeiată pe dovezi indirecte are două părți, mai întâi stabilim împrejurările cari sunt în stare să designeze mai de-aproape pe făptuitor și din cari putem deduce asupra însușirilor lui trupești și sufletești, asupra caracterului, relațiunilor de trai, ocupațiunei, facultăților și vieței anterioare a lui, iar apoi căutăm individul, căruia i-se potrivesc împrejurările stabilite.

Analizând exemplul dat, mergând la fața locului și orientându-ne acolo, vom constata, că s'a comis o crimă și că de sinucidere nu poate fi vorba. Situațiunea mortului, locul și modul tăieturei, lipsa oricărui indiciu obicinuit la sinucigași (scrisori de adio, sau altele), dispariția banilor și obiectelor de valoare ale mortului, petele de sânge de pe perete ne vor indica, că s'a comis o crimă.

Vom observa, că nu e nici o urmă de luptă în cameră. Mobilele sunt la locul lor, pe podele nu sunt urme de sânge, vecinii nu au auzit nici o larmă.

Aceste împrejurări, precum și timpul în care s'a comis crima, ne vor indica faptul, că victima a fost omorâtă pe când dormia.

Dar dacă scopul făptuitorului a fost să ajungă la parale, de ce a omorât victima care dormia? De aceasta nu era nevoie.

Presupunerea, că în decursul furtului victima s'ar fi deșteptat și că făptuitorul necunoscut a comis omorul pentru ca să nu fie dat pe mâna justiției, e mai puțin verosimilă, decât presupunerea, că scopul făptuitorului a fost tocmai asasinarea victimei și că paralele și obiectele de valoare le-a luat numai ca să producă aparența unei tâlhării.

În lanțul acesta de idei se încopcie în mod natural încă o zală, anume tendința de a ne îndrepta presupunerea asupra unei persoane, care ar fi putut avea folos din moartea victimei, sau care ar fi fost îndemnat să comită crima din răzburare sau din altă cauză nemijlocită.

Se naște întrebarea, că făptuitorul nu a fost oare vre-un moștenitor preterat?

După cum a spus portarul, dânsul a văzut aproape de locul crimei pe un *tinăr bine îmbrăcat*, care se părea agitat.

Acesta *putea fi* moștenitorul mortului, care cunoștea obiceiul victimei de a dormi după prânz. Tot el a putut fi și individul, care în presara crimei vorbea cu victima în cameră cu glasul iritat și în urma acestei certe s'a hotărît să omoare victima.

Îar funcționarul încredințat cu cercetarea trebuie să se gândiască și la alte posibilități. Victima nu a avut cumva pe cineva, care să-l dușmănească de moarte?

Și va trebui să se gândească și la proverbul francez: „*cherchez la femme!*“ („Caută femeia!“)

Un contingent mare de crime stă în strânsă legătură cu viața sexuală. Motivul psihic, puterea motorică e: femeia.

E posibil, că proprietarul amarat, fiind burlac, a sedus vre-o femeie și apoi neținându-și promisiunea de a o lua de soție și compromițându-o, femeia a îndemnat pe vre-un bărbat, poate pe amantul ei, să-l omoare. Nu e exclus, că motivul crimei e gelozia.

Pe de altă parte împrejurările stabilite față de servitorul hotelului demis din serviciu, fac înțemeiată bănuiala și față de acesta.

Aparținând personalului din hotel și el a putut foarte ușor cunoaște obiceiul victimei de a dormi după prânz numai în cămașe pe divan.

Numai în timpul acesta putea ajunge la paralele victimei, pentrucă noaptea ușa camerei era închisă.

Intenția lui de a omorî a fost poate numai *condiționată* (dolus eventualis), anume numai dacă victima s'ar deștepta și ar face larmă.

Considerând că a mai fost grav pedepsit pentru omor intenționat și pentru furt, s'a putut cu drept cuvânt teme, că dacă va fi descoperit, va fi pedepsit aspru și astfel a fost capabil să comită încă un omor.

După cum au constatat experții, leziunea a putut fi executată și cu briciul.

Împrejurarea aceasta încă ne va face să presupunem pe servitor, care mai nainte a fost bărbier. Căci după cum se adeverește prin experiențe zilnice, criminalii își aleg aproape totdeauna o uneltă, pe care o cunosc bine în urma ocupațiilor lor de toate zilele, pentrucă o pot mânui mai cu dibăcie și o au la îndemână, nu trebuie să și-o procure mai întâi, ceea ce mai târziu ar putea fi apoi un indiciu și chiar dacă această unealtă se află la ei, această împrejurare nu are nimic de suspectat.

În contra servitorului mai e un motiv de presupunere: declarația camerierei referitoare la cuvintele servitorului, când a ieșit din camera victimei.

Poftele și tendințele criminale se trădează de multe ori înainte de comiterea faptei plănuită printr'un cuvânt nehibzuit, printr'un gest involuntar sau printr'o ținută neobicinuită.

De câte ori nu se întâmplă cazul, că un individ, care e în dușmănie cu cineva, bând mai mult decât de obicei și crezându-se între prieteni, își destăinuiește planurile sale amenințătoare!

Astfel de declarațiuni pot da motiv la deduceri tot așa de mult ca și *un act preparator* (d. e. procurarea unei puști, sau unei chei false, otrăvirea câinelui din curte în ziua premergătoare furtului, etc.).

Reîntorcându-ne la exemplul nostru de mai nainte vedem, că firele cercetării trebuiesc urmărite în mai multe direcții, pentrucă presupunerile nu se îndreaptă dela început convergent înspre o singură persoană.

Era necesar deci să ne procurăm și datele asupra individualității și relațiilor de trai ale mortului.

Era apoi necesar să stabilim, că cine a putut fi tinărul cu șapca de sport, ce a căutat în hotel în timpul crimei, a cunoscut victima, a mai fost în cameră, etc.

A trebuit apoi să căutăm a clasifica și indiciile în contra servitorului.

Din exemplul adus se vede că cercul bănuielii se restrânge tot mai mult. Mijlocul principal spre acest scop au fost *jurnalele*.

Publicându-se datele cercetării în jurnale, s'a prezentat birjarul și a spus, că în timpul crimei el a dus cu trăsura pe un tinăr cu șapcă de sport până la baie.

Împrejurarea aceasta era suspectă și importantă,

pentru că făptuitorul a voit probabil să spele petele de sânge, pe cari la fața locului nu le-a putut face să dispară de teamă că va fi prins.

Tot o urmare a publicării în jurnale a fost și faptul, că servitorul dela baie a adus basmau aflată în cabină, dându-și seama, că monogramul de pe basmă poate eventual arăta urma făptuitorului.

Dacă acest servitor nu ar fi auzit din jurnale, că bănuiala se îndreaptă în contra unui tinăr, care în timpul când s'a comis crima a fost văzut scoborând redede scările hotelului și care a fost apoi dus la baie de un birjar, servitorul nu ar fi atribuit nici o însemnătate unei basmale uitate de cineva în cabină, chiar dacă această basma a fost spălată în baie.

Astfel între indiciile adunate se înșiră în nex cauzal și împrejurarea, că individul respectiv îndată după săvârșirea crimei s'a dus să se spele și că în acelaș timp într'una dintre cabine s'a aflat o basmă udă.

Căci făptuitorul a avut de grije să-și spele în baie basmau în care și-a șters mâna de sânge, dar în agitația sa extremă și-a uitat, că a pus-o pe fereastră să se uște și plecând, nu s'a mai gândit la ea, căci aruncase peste ea cearceaful.

O astfel de neprecauțiune și de lipsă de logică în primul moment ni-se pare imposibilă și de aceea un începător în ale cercetării — pornind dela modul de gândire al unui om normal și mai ales dela precauțiunea potențată ce s'ar putea aștepta dela un criminal — nu e de loc aplicat să ia în combinațiune aceea împrejurare.

Cu toate acestea experiența în cauze criminale ne arată tocmai, că aproape totdeauna o mică neprecauțiune și nebagare de seamă a făptuitorului îi cauzează peirea.

Câte un individ criminal în decursul executării crimei sau în decursul urmăririi învinge cu ușurință greutăți ce se par insurmontabile, pentru ca în urmă să se împiedece de multe ori într'un pai și să cadă în cursă.

Dar e și natural să fie așa. Căci oricât de genial ar plănui făptuitorul executarea crimei, ascunderea sa și asigurarea prăzii în toate amănuntele posibile, în decursul executării intenției sale de multe ori poate interveni o întâmplare neprevăzută, care îl aduce în fața unei greutăți nouă ce pretinde o rezolvare grabnică, diferită de cea luată în combinație.

Disponând de sânge rece și de calmul necesar, soluțiunea poate că nici nu ar fi grea, dar de multe ori tocmai aceasta îi lipsește făptuitorului.

Mai cu seamă în cazuri de infracțiuni grave, săvârșite în urma unei pasiuni sau porniri deslănțuite furtunos să nu căutăm niciodată în acțiunile făptuitorului normele unei rațiuni calme, obicinuite, să nu ne întemeiem presupunerile noastre pe legile unei logici stricte, căci un criminal de pasiune e

un individ, care și-a pierdut echilibrul sufletesc și care nu vede înaintea sa decât ținta propusă, desconsiderând orice piedici. Un astfel de individ tinde orbiș, fără precauțetare spre țintă și nu vede de ce se împiedecă.

Rolul presei în cercetările criminale este de o valoare necontestată.

Presa stabilește o legătură strânsă, imediată între organul care anchetează cazul și între public. Descriind în colori vii crima deșteaptă interesul în sufletul mulțimii și înfierând imoralitatea faptei și pretinzând o retorziune severă, dă un impuls sugestiv publicului de a-i veni într'ajutor autorităților care cercetează.

Criminalii neputându-se isola de societate nici înainte nici după comiterea crimei, își tradează caracterul lor și modul lor de viață într'un cerc mai restrâns sau mai larg de cunoșcuți și nu se pot sustrage nici odată cu totul de a nu fi observați de alți oameni.

Iar întrucât ar încerca acest lucru schimbându-și modul de viață și domiciliul sau ascunzându-se, atrag atențiunea asupra lor tocmai prin faptul acesta și astfel se trădează.

Când jurnalele raportează despre vre-o asasinare senzațională, despre vre-o spargere în stil mare sau despre vre-o defraudare, aducând datele personale precise ale făptuitorului, care a fugit sau chiar și fotografia lui și descriind modul cum a fost săvârșită fapta, unellele întrebuițate și obiectele furate sau defraudate și înșirând indiciile aflate, deșteaptă atențiunea publicului asupra cazului și îngreunează peste măsură situațiunea făptuitorului, căci printre cititori se vor afla adeseori unii, cari vor aduce la cunoștința autorităților observațiunile lor valoroase pentru cercetare și pe cari, până a nu cunoaște cazul, le socoteau neimportante și astfel vor indica urma făptuitorului.

Atât în cazul, când făptuitorul după săvârșirea infracțiunii rămâne încă tot în împrejmuirea sa de mai nainte, cât și în cazul, că fuge și se ascunde, publicul aflând din jurnale cazul, ia și el parte la cercetare, căutând să aplice asupra indivizilor din cercul fiecăruia de presupunere indiciile aflate, din cari se poate recunoaște făptuitorul și scrutând cu atențiune pe acela, asupra căruia se potrivesc aceste indicii.

Dacă făptuitorul nu-și transformă exteriorul, îl vom descoperi din semnalmentele sale personale. Dacă se transformă, tăindu-și părul și mustața și purtând perucă și barbă falsă, poate că tocmai acesta îl va trada, pentru că va deveni suspect înaintea bărbierului sau comerciantului respectiv.

Dacă făptuitorul — după cum fac unii criminali cu practică mare — își transformă exteriorul înainte de comiterea faptei, punându-și perucă și barbă falsă, iar după aceea pleacă în forma sa

naturală, în urma reportajelor din jurnale i-se va îngreuna mult făptuitorului puțința de a se debarasa de aceste mijloace de deghizare și de uneltele cu cari eventual a executat crima.

Cetind în jurnale descrierea perucii, bărbii false, revolverului sau pumnalului aflat la fața locului, sau aruncat de făptuitor în decursul urmăririi, în multe cazuri s'a întâmplat, că comerciantul și-a adus aminte de individul, care decurând a cumpărat dela el un astfel de obiect; iar

dacă făptuitorul are precauțiunea să le țină la sine, făcându-i-se eventual perchiziție în urma altor indicii, se vor afla și aceste corpuri delictive, car vor adeveri vinovăția bănuțului.

Sunt unele persoane, cari în urma ocupațiunei lor sunt de mare ajutor în decursul cercetării spre a demasca pe individul criminal, așa d. e. birjarii, hamalii și comisionarii, chelnerii din cafenele și restaurante, cârciumarii, proprietarii localurilor de prostituție, prostituatele etc.

Constantin Bacalbașa

O crimă senzațională

Asasinatul doctorului Carniol — Câte-va deducțiuni interesante

Iată un subiect pe care o parte din presă îl discută încă cu pasiune.

Trebuie să spun că nu înțeleg intervenția presei în această materie. Ziarul să informeze, da; Ziarul să țină în curent pe cititori cu cele descoperite, da. Inșă ziarul factor investigator și instructor, aceasta nu.

Și iată de ce.

Adevărul, în unele crime, este greu de aflat. Cazul asasinatului doctorului Carniol este unul.

Dar instrucție și investigație întemeiată pe impresii, pe argumente morale și pe inspirațiuni, aceasta nu poate de cât să rățăcească instrucția, fiindcă multiplică cărările pe care trebuie căutat adevărul.

Este un lucru cert cum că, în totdeauna dovezile materiale sunt cele pozitive și care, mai în totdeauna contribuie la descoperirea criminalilor. Dovezile așa zise morale, inșă, când n'au un fundament de dovezi materiale, conduc la eroare. Cele mai multe erori judiciare cunoscute sunt datorite faptului că, în lipsa probelor materiale, instrucția și judecată s'au întemeiat numai pe dovezile morale sau pe bănuțurile trase din deducțiunile abstracte.

Atât de adevărat este ceea ce spun e, că criminaliștii și toți acei cari s'au ocupat în ultimele vremuri cu știința poliștică, precum celebrul Bertillon, s'au întrebuințat ca să realizeze un cod conducător al bunului polișt întemeind un program de urmat de câte ori autoritatea se află în fața unei crime. Și acest cod nu cuprinde decât metode de ordin material.

Criminaliștii celebri

De exemplu. De îndată ce magistratul instrucor, sau dedectivul, sau agentul de poliție este chemat, ca să descopere pe autorul unei crime el prescrie :

1. Totul să rămăe la locul făptuiri crimei în starea în care s'au găsit în clipa în care a fost descoperită. Dacă e vorba de un omor cadavrul să nu fie mișcat din loc. Apoi toate obiectele, mobilele etc., să fie lăsate în poziția găsită, obiectele să nu fie atinse de nimeni pentru ca să nu lase urme digitale, nimeni să nu umble în spațiu, unde s'a comis crima spre a nu șterge urmele pașilor făcuți de asasin.

2. Măsurătoarea. Metoada Bertillon e cunoscută. Măsurătoarea criminalilor este o dovadă materială infastibilă.

3. Intrebuințarea cupei, cercetarea corespondenței, căutarea obiectelor pe care criminalul le-ar putea perde pe locul crimei.

4. Faptele petrecute anterior, adică, felul în care și-a întrebuințat victima timpul, relațiile avute, cu cine a petrecut în ziua sau în noaptea crimei.

5. Stabilirea mobilului crimei pe temeiul dovezilor materiale : dacă a fost furt de valori, dacă a fost furt de scrisuri de documente dacă n'a fost furt de loc.

Dacă înțelegem că dovezile materiale au valoarea cea dintăiu de câte ori se comite o crimă, să cercetăm care sunt dovezile materiale certe în cazul Carniol.

Ce s'a spus despre crimă

Dacă informațiile date de ziare sunt exacte — lucru pentru care nu pot pune mâna în foc — iată ce s'a povestit prin ziare.

1. La o oră foarte de dimineață — la ora 4 jum. mi se pare — servitoarea doctorului a fost sunată în mod febril, a intrat în camera stăpânului și l'a găsit căzut pe scânduri.

Doctorul a refuzat să spună de ce se află în acea poziție, a refuzat, nu numai ca să spună numele celui care l'impuşcase, dar chiar că a fost impuşcat, a refuzat cu hotărâre ca să fie

chemat vre-un martor sau vre un ajutor sora, vre un medic sau poliția, a ținut, dar cu cea din urmă energie, ca să nu se știe că a fost victima unui atentat criminal.

Această întâie informație de ordin material este de cea mai capitală importanță, este pivotul pe care se întemeiază întreaga misterioasă afacere.

D-rul Carniol n'a voit să se știe cum a fost impuşcat de cineva.

De ce?..

Prin urmare misterul nu stă în faptul de a se ști cine a impuşcat pe doctor — un bărbat sau o femeie — dar n'a ce d-rul Carniol, odată impuşcat de voit ca să se știe că a fost impuşcat.

Musafirul nocturn

Dar să urmez înainte cu expunerea dovezilor materiale :

2. Pe la orele 1 din noapte — aproximativ — trei martori nu unul, soții croitori Segal și un băiat dela a doua prăvălie din acelaș imobil, au auzit soneria doctorului. Apoi peste câțva timp, au auzit pașii liniștiți ai cuiva care urca scările. Apoi au auzit — sau unul din martori a auzit — zgomot în camera doctorului; mobile trase pe parchet etc. și în sfârșit pașii cuiva care scobora grăbit scările,

3. Târziu după toate acestea doctorul își sună servitoarea.

4. Servitoarea găsește ușa de la intrare deschisă.

5. Doctorul refuză să spună cine a tras asupra'i tutulor acelora cari au venit după alarma dată de servitoare.

6. Doctorul ar fi declarat sorei sale la spital, tocmai a doua zi, cum că a fost asasinat de un om necunoscut, înalt și zvelt care, deștepându-l din somn, a tras asupra lui, fără altă explicație?!

lăta ce știm din informațiile ziarelor. Și acum să judecăm, căci de-aia ne-a dat Dumnezeu creeri.

Soneria

Trei martori — nu unul, repet — au auzit sunând soneria doctorului, în vremea nopții, apoi pașii liniștiți ai cuiva care urca scările.

Dacă omul acesta a sunat, este exclus ca să fi fost bărbatul înalt și zvelt, care surprinzând pe doctor în somn, l'a împușcat scurt.

Firește, un asasin ordinar care vrea să-și surprindă victima spre a o ucide, nu se anunță sunând. Mai întâi fiindcă pierde beneficiul surprinderii, al doilea fiindcă — după cum se întâmplă în toate casele — ar fi atras prezența servitoarei care ar fi trebuit să vină ca să deschidă. Deci își crea un martor. Asta e clar.

Dar o chestie: trebuie să știm unde se afla soneria: la îndemâna doctorului sau la îndemâna servitoarei. De obicei soneriile sunt așezate astfel încât să fie auzite de servitoare. Cum se face, dar, că servitoarea n'a auzit sunetul clopoțelului pentru ca să iasă ca să deschidă?

Faptul este ușor de înțeles: servitoarea dormea, iar martorii cari au auzit soneria odată n'au mai auzit-o și a doua oară. Dar este firesc că cine sună spre a i se deschide, repetă sunetul după ce a așteptat puțin. Mai multe sunări, încă, nu au fost auzite de nimeni.

Mi se va obiecta că asasinul, după ce a sunat odată și a văzut că nimeni nu-i deschide, a forțat ușa. Însă, de astădată întrebarea ce se impune este: în ce fel a forțat ușa? Fiindcă o ușă se forțează fie împingând în ea cu forță, fie întrebuițând o cheie potrivită, fie croșetând-o cu un cârlig (un rossignol). Care din aceste metode ar fi fost întrebuițată? Ușa stricată nu a fost lăsată fiindcă ancheta n'a găsit-o astfel. De altfel martorii ar fi auzit zgomotul.

Ușa croșetată sau deschisă cu o cheie potrivită iarăși nu se poate să fi fost pentru foarte simplu cuvânt că, dacă asasinul se afla în posesia unor astfel de scule, nu și-ar mai fi pierdut vremea ca să sune.

O întâlnire

Dacă-i așa! Cum a intrat?

Nu rămâne decât o singură explicație: după sunare — care n'a mai fost repetată, să nu uităm acest lucru, ci-

neva din casă a deschis ușa și a lăsat liberă intrare asasinului.

În casă, însă; nu era decât doctorul și servitoarea. Să fi deschis servitoarea? E greu de bănuț fiindcă în cazul acesta, doctorul ar fi declarat pe asasin din primul moment. Atunci ce mai rămâne de presupus un singur lucru înțelept. Iată-l:

Doctorul aștepta pe asasin.

Acest asasin era cineva din apropiata intimitate a victimei, acest asasin dăduse întâlnire doctorului, iar doctorul îl aștepta să vie.

Să nu uităm o altă declarație a servitoarei: pe la ora 11 jum. sau așa ceva, doctorul a stăruit de servitoare ca să între în odaie și să se culce; doctorul voia, prin urmare, să rămâie singur fără nici un martor care să vadă pe cine primea.

La ora convenită asasinul sau asasina a venit, a sunat odată, după aceea doctorul a scoborât scările cu picioarele goale sau cu pantofi de casă — de aceea zgomotul scoborâtului n'a fost auzit — a deschis, a introdus pe asasin și au urcat scările convorbind. De aceea băiatul uneia din prăvălii a declarat cum că cineva a urcat scările încet fără să se grăbească.

Numai când doi oameni urcă scările vorbind le urcă încet, agale, în orice alt caz — exceptând cazul când cel ce urcă e foarte bătrân — le-ar urca fie mai repede, fie sfios, mergând pe vârful ghetelor.

Pe scară

Singura ipoteză logică este, dar, — ținând seama de declarațiile tuturor martorilor și de declarațiile cele dintâi ale doctorului — că victima a deschis asasinului căruia îi dăduse întâlnire la acea oră din noapte.

Unul din martorii de jos mai afirmă că persoana care a urcat fără grabă și liniștit treptele scării, le-a scoborât grăbit la plecare. Faptul acesta dovedește cum că persoana nu venise cu intenția de a ucide, venise numai cu hotărârea de a obține ceva. Dar neputând avea, aceea ce dorea a tras un glonte, în exasperare, apoi speriată de ceea ce făcuse, a fugit grăbită și îngrozită. Evident un asasin ordinar venit să omoare nu s'ar fi mulțumit cu un singur glonte și nu și-ar fi lăsat victima în viață văzută, mișcându-se și vorbind. Este clar: glonte, unicul glonte, a fost tras de exasperare de către o persoană nervoasă, irascibilă fără stăpânire pe mișcărilor ei.

Acum avem însă și declarația în extremis a nenorocitului doctor.

Dar această declarație însăși, este cea mai bună dovadă cum că omul a căutat până în ultimele lui momente, să apere pe asasin depărtând pașii justiției din preajma lui.

Tănuirea asasinului

La început servitoarei, i-a ascuns atentatului crezând că împușcarea nu lăsase urme scorioase și că se va putea vindeca singur. Deci hotărâre a nu divulga pe atentator.

Apoi când au sosit autoritățile și când rana nu mai putea fi ascunsă, declarație că, în adevăr a fost victima unui atentat, dar că nu știe cine a tras asupra lui. Declarație făcută cu aceeași intenție de a acoperi pe cine'l împușcase.

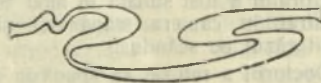
A doua zi, însă, în urma contactului cu mai multe persoane din intimitate care, negreșit i-au arătat că mutismul său va atrage neplăceri tocmai celor mai intimi ai săi, care vor rămâne cu toții sub băntuială, s'a hotărât să schimbe tactica și să afirme cum că atentatorul a fost un bărbat înalt și zvelt pe care, însă nu l'a cunoscut. Declarația aceasta este văzută, n'a avut decât același scop să depărteze bănuelile dela adevăratul asasin.

Acum concluzia. Am văzut în presă stăruința mare spre a se întemeia convingerea cum că asasinul n'a putut fi o femeie dar un bărbat. Pe ce dovezi, mă rog, se întemeiază această afirmare? Pe declarația din urmă a doctorului? Aceasta n'are nici o valoare.

Până acum nu avem nici o dovadă materială cum că asasinul a fost bărbat sau femeie. N'avem nici o dovadă morală că ar fi fost un bărbat. Avem, însă, mai multe prezumpții cum că asasinul a fost o femeie.

Dar toate dovezile spun cum că asasinul este o persoană din cea mai aproape intimitate a doctorului de aceea sarcina instructorului este foarte ușoară de și, în acelaș timp și foarte delicată. Instructorului îi trebuie, nu trudă spre a găsi pista — fiindcă pista este aproape găsită — dar îi trebuie o mare înțelepciune, o mare energie, multă finețe și extraordinar de mult curaj, spre a pune mâna la gulerul asasinului.

Bine înțeles toată argumentarea mea este întemeiată numai pe mărturiile publicate prin ziare. Dacă aceste mărturii sunt false, întreb care sunt cele adevărate?



Despre arestare

Am constatat de repetite ori, că agenții polițienești la aducerea bănuțului în fața autorităților nu procedează în conformitate cu legile. Sunt agenți, cari cred că dacă există bănuțiala unei infracțiuni, orișicine și orișicând poate fi arestat. Nu va strica deci dacă reproducem aci condițiunile, pe cari le cere legea pentru a putea mărgini libertatea cetățenilor.

Când este vorba de comiterea unei infracțiuni, două cazuri sunt posibile: ori că s'a constatat imediat comiterea (delict flagrant), ori că infracțiunea a fost denunțată numai ulterior, după comitere.

În primul caz, agentul polițienesc are dreptul să dețină pe făptuitor, pentru a-i stabili identitatea (numele, ocupația, locuința). Dacă a stabilit-o și dacă nu există alte motive pentru arestare, motive despre cari vorbim mai jos, trebuie să lase liber făptuitorul. Deci, arestarea și conducerea lui la poliție are loc numai dacă fapta este gravă, există bănuțiala că va fugi, sau că va nimici dovezile, sau dacă e cetățean străin sau recidivist. Fără aceste condițiuni, arestarea și conducerea are loc numai, dacă nu se poate stabili identitatea infractorului.

Dacă nu este vorba de delict flagrant, agentul polițienesc nu poate aresta decât numai pe acele persoane contra cărora s'a dat mandat de arestare sau mandat de urmărire. Aceste mandate se pot da de instanțele judecătorești sau de șefii autorităților polițienești precum și de direcțiunea institutelor penitenciare sau de parchet.

După codul de procedură penală, față de preveniți se pot da următoarele mandate:

Mandat de aducere (§. 131);

Mandat de arestare (§. 143, 144, 150);

Mandat de urmărire (§. 470).

Mandatul de aducere se dă când arestul preventiv are loc sau când prevenitul nu s'a prezentat deși a fost citat. Acest mandat se poate da de instanță, de judele de instrucție sau de autoritatea polițienească. Acest mandat se înmânează agentului polițienesc, dându-i dreptul să aducă pe cel vizat în mandat, la acea autoritate, care a emis mandatul.

Mandatul de arestare se dă de aceleași autorități și are drept scop, ca persoana vizată să fie pusă în arest preventiv.

Mandatul de urmărire se emite numai, dacă prevenitul a fugit și se află în loc necunoscut. Acest mandat se numește și *mandat de curențare*.

Când un organ polițienesc știe, că contra cuiva este emis unul din aceste două din urmă mandate, poate deține pe cel vizat oricând, fiind dator să-l conducă la cel mai apropiat jude de instrucție,

judecătorie de ocol, parchet, sau autoritate polițienească.

Așa fiind, agenții polițienești n'au dreptul să dețină și să conducă la poliție pe nimeni, decât numai în aceste două cazuri precum și în cazul unui delict flagrant.

În cât privește delictul flagrant, nu este nevoie ca agentul să fi constatat personal comiterea infracțiunii. E destul să fi fost făcut atent de către martorul ocular, care a asistat la comiterea infracțiunii, dacă acesta, îndată după comitere a făcut denunț la agent în așa fel încât agentul s'a luat imediat pe urma făptuitorului. Accentuăm însă încă odată că nici în acest caz nu se poate face arestarea, dacă infracțiunea nu este gravă și persoana și locuința făptuitorului pot fi constatate.

În afară de aceste cazuri, agentul nu poate face altceva, decât să primească denunțul și să facă raport superiorilor săi. Când este nevoie ca urmele infracțiunii să fie păstrate intacte, ca făptuitorii să nu se ascundă ori să dispară, va lua măsurile și în această privință. În aceste cazuri excepționale, când infracțiunea este gravă și este de temut ca făptuitorul să nu fugă sau să nu zădărnicească cercetările, agentul este îndreptățit să-l dețină și să-l conducă la poliție cu toate că nu s'a dat încă mandat de aducere sau de arestare. În cazuri ușoare aceasta are loc numai atunci, dacă cel bănuțit nu poate să se legitimeze, sau dacă n'are locuință, sau este cetățean străin fără reședință în țară.

Agentul trebuie să stabilească în asemenea cazuri, dacă peste tot e vorba de o infracțiune. În nici un caz nu poate să se amestece în diferende civile între părți, ca d. e. chestiuni de locuințe, sechestrări, încasări de creanțe etc.

Chiar dacă a stabilit că s'a comis o infracțiune sau că există bănuțiala temeinică a unei infracțiuni, trebuie să examineze, dacă deținerea este sau nu absolut necesară. De sigur că nu va zăbovi să dețină pe cineva, care se găsește în apropierea unei case incendiate și despre care martorii spun că a amenințat pe proprietarul casei. Dar nu va putea să dețină pe cineva, despre cari i s'a făcut denunț că a prestat jurământ fals, sau că în anul trecut i-a furat pormoneul etc., pentru că în aceste cazuri nu este nevoie de măsuri imediate. Deci, se va mulțumi cu legitimarea persoanei, iar dacă aceasta s'a făcut, va face raport. *Numai atunci poate deține agentul pe o persoană care s'a legitimat, dacă deținerea este absolut necesară pentru a împiedeca zădărniceșarea cercetărilor.*

Când această condițiune nu-și are ființa, deținerea n'are loc decât în cele trei cazuri mai sus amintite.

Serviciul de identificare

Ținerea unei evidențe exacte asupra persoanelor și obiectelor cu cari s'au ocupat organele de siguranță, este sprijinul cel mai eficace al activității fiecărui ram din serviciul polițienesc.

Aceste evidențe — mai ales pe terenul poliției judiciare -- sunt de o importanță extraordinară. Evidența persoanelor va da mijloace potrivite pentru identificarea indivizilor suspecți, iar cea asupra obiectelor va arăta în multe cazuri conexitatea faptului și va ușura astfel descoperirea făptuitorului.

Identificarea, adică constatarea identității unei persoane a fost totdeauna una din cele mai însemnate și mai grele probleme ale poliției. Ea a căutat în toate timpurile să afle un mijloc sigur prin care să se poată identifica un individ. În vechime când personalitatea individului n'avea nici o importanță, se marca direct corpul răufăcătorului pentru a-l putea identifica ulterior. Așa ca dovadă de condamnare în evul mediu se tăiau urechile tâlharului, hoțului recidiv nasul, sperjurului un deget, celui expulzat două degete, etc. Mai târziu se aplică după obiceiul evului vechiu *fierul* pentru stigmatizarea condamnatului. Se înfierau lițere sau alte semne pe corpul condamnatului. Litera „G“ înfierată pe spetele unui individ servea drept dovadă că respectivul a fost condamnat la galera, literele „Tf“ (travaux forçés) documenta condamnarea lui la muncă silnică, litera „V“ (vol) arăta că înfieratul a fost condamnat pentru furt, etc. Aceste înfierări se făceau în Franța și în Rusia pe spate, în Anglia pe palma condamnatului.

Individul astfel stigmatizat era eliminat pentru totdeauna din societatea omenească, luându-și posibilitatea de a reintra în ea.

Mai târziu însă pentru a da condamnatului posibilitatea de a se reabilita procedura aceasta, a fost înlăturată întâia dată în Franța la 6 Octombrie 1791. La 23 Floreal al anului X (1799) ea fu introdusă pentru recidiviști și în anul 1810 sancționată prin codul penal, iar în urmă înlăturată pentru totdeauna la 31 August 1832. În Rusia ea fu desființată abia cu ucazul din 17 April 1863.

Autoritățile polițienești stăruiau să afle un alt mijloc de identificare. Ca un atare mijloc au introdus *semnalmentul*, adică o descriere a individului.

Expresiunile întrebunțate la această descriere însă (nomenclatura) au fost atât de generale la început, încât ele se potriveau la multe persoane din care cauză și identificarea pe baza acestei descrieri putea avea un succes numai în cazuri, când individul respectiv avea semne speciale de

deosebire. Cum însă la cei mai mulți oameni lipsesc asemenea semne, identificarea devenia prea adese imposibilă.

Introducerea fotografiei în serviciul poliției a ușurat întrucâtva serviciul identificării. Dar nici fotografia nu a dat un mijloc exact pentru identificare. Fotografia individului servea în cele mai multe cazuri numai scurt timp ca mijloc de recunoaștere. Pe lângă schimbările naturale în fizionomie ca urmare a timpului individul prin schimbarea portului, a aranjării părului și prin alte mijloace artificiale își putea schimba aparența astfel că recunoașterea lui după fotografie deveni problematică. Pe lângă această dificultate întrebunțarea fotografiei în serviciul de identificare a fost împiedicată și prin dificultatea de a afla un sistem pentru înregistrarea fotografiilor. La fiecare caz concret trebuiau cercate toate fotografiile aflate în evidență. Sporind numărul fotografiilor consultarea deveni anevoioasă și chiar nepracticabilă.

Dificultățile în serviciul de identificare se simțeau cu atâta mai mult, cu cât criminalii, servindu-se la comiterea infracțiunilor de progresele tehnice, precum și de mijloacele moderne de comunicație lucrau și ei cu o dexteritate deosebită și se deplasau ușor după comiterea infracțiunilor la locuri îndepărtate. Aceste împrejurări cereau în mod imperios ca și autoritățile să afle întru combaterea și reprimarea crimelor mijloace proprii pentru identificarea făptuitorilor.

În anul 1882 șeful serviciului de identificare judiciară de pe lângă prefectura poliției din Paris, Alphonse Bertillon, apare cu primele încercări a unui sistem nou de identificare, cu *antropometria*, adică măsura unor anumite părți ale corpului sau mai bine zis a unor anumite oase. Rezultatele favorabile câștigate prin aceste încercări au determinat la anul 1888 autoritățile franceze să introducă antropometria ca mijloc de identificare la toate autoritățile polițienești. Bertillon însă nu s'a mulțumit cu acest succes, ci a lucrat și mai departe la dezvoltarea sistemului său. El a dezvoltat terminologia pentru a face o descriere exactă a unei persoane (nomenclatura *semnalmentului*) introducând așa numitul „*portrait parlé*“ (portretul grăit). A determinat colorile ochiului luând cantitatea pigmentului ca bază pentru stabilirea colorii ochiului: a precizat întrebunțarea fotografiei în serviciul poliției fixând raportul mărimii icoanei de pe fotografie cu mărimea naturală a persoanei și operând cu fotografierea de față și de profil și anume a părții drepte a feței pentruca astfel să fixeze forma capului și a urechii drepte.

Pentru a înlesni evidența în arhivă, el a trecut atât rezultatul antropometric, cât și semnalmentul cu fotografiile individului pe o foaie, care se înregistrează după o anumită regulă stabilită de el.

O condiție indispensabilă în procedura antropometrică e precizia măsurătoarei părților corpului, fiindcă o diferență chiar și numai de un milimetru este de o neînchipuită importanță.

Metoda lui Bertillon, sau cum se numește în știință și practică „bertillonajul“ a fost introdus în scurt timp la cele mai multe servicii polițienești din lume.

Exactitatea necesară, adesea anevoioasă la procedura antropometrică, precum și consecințele penibile în caz de greșeli l-au determinat în anul 1901 pe șeful poliției din Londra, Sir Edward Henry să introducă un nou sistem de identificare.

Acest sistem se bazează pe faptul cunoscut din vechime la popoarele orientale, că pe vârful degetelor fiecărui om se află semne liniare specifice, cari în amănunțele lor nu se repetă la vre-un alt individ și cari rămân neschimbate de la naștere până la moarte.

Sistemul acesta se numește *dactiloscopie*. Pentru înregistrarea acestor semne, cari se luau de la un individ prin imprimarea degetelor, s'au precizat anumite reguli, cari înlesnesc evidența lor.

Procedura dactiloscopică, fiind mult mai simplă și mai ușoară decât cea antropometrică și recerând exercitarea ei cu mult mai puține mijloace, decât cea antropometrică, a fost introdusă în scurt timp pe lângă sau în locul antropometriei la cele mai multe poliții. Pe lângă aceste ea avea față de antropometrie și avantajul, că da posibilitatea și chiar a descoperirii criminalului, care-și lăsa la fața locului, unde comitea infracțiunea, urmele degetelor prin atingerea vre-unui obiect neted.

Dactiloscopia dă astfel serviciului polițienesc un mijloc exact pentru identificare.

O condiție indispensabilă este însă *evidențierea* perfectă a tuturor persoanelor, a căror identificare s'ar cere, adecă atât a criminalilor, cât și a persoanelor bănuite de o crimă. Ca să corespundă această evidență tuturor recerșilor — după părerea mea — ea ar trebui întocmită astfel, că în arhiva serviciului de identificare a fiecărei prefecturi de poliție să fie depuse toate foile de identificare din județ. Județe, în cari nu se află o prefectură de poliție, ar trebui atașate în privința aceasta celei mai aproape prefecturi de poliție. La prefectura poliției din București, ca Capitala țării, ar trebui înființată o arhivă centrală, în care să se păstreze toate foile de identi-

ficare din țară. Biroul acestei arhive centrale ar avea misiunea să centralizeze toate dactiloscopia-rile din țară și să le țină în evidență dimpreună cu numele, naționalul și antecedentele celor dactiloscopați.

Este incontestabil, că dintre cele două sisteme arătate dactiloscopia merită toată preferința față de antropometrie. Ele se întregesc însă într'un mod foarte fericit.

Luând dactiloscopia ca bază, foaia de identificare ar avea să arate:

- a) urmele tuturor degetelor de pe ambele mâni,
- b) descrierea (semnalmentul) individului după Bertillon,
- c) fotografiile individului după Bertillon,
- d) tabloul antecedentelor.

Oficiile cari nu dispun de ateliere fotografice, ar avea datorința să dreseze foaia de identificare, luând numai urmele degetelor și semnalmentele, menționând ce au putut constata asupra antecedentelor infractorului. Dresarea foi de identificare cade în sarcina polițiilor, a jandarmilor și a parchetelor din țară, făcându-se în două exemplare, cari să se trimită imediat prefecturei de poliție din București pentru arhiva centrală, iar al doilea exemplar se depune în arhiva proprie pe baza clasificării urmelor de degete, îndrumând totodată și corespondența necesară asupra antecedentelor individului.

Pentru complectarea tabloului antecedentelor în foaia de identificare vor comunica parchetele și autoritățile în drept toate condamnările sau restricțiunile drepturilor cetățenești, prefecturei de poliție după domiciliul individului. Prefectura va trece cele comunicate în foaia de identificare a arhivei proprii și va înștiința despre aceasta și arhiva centrală.

La întrebarea cu cari indivizi să se dreseze foaia de identificare, credem de suficient și chiar oportun în interesul evitării unei vexațiuni ca această procedură să se aplice numai la:

1. criminalii dovediți sau bănuți profesionali,
2. indivizii cari retac cu îndârjire numele lor, sau cari sunt bănuți cu nume fals,
3. expulzații,
4. vagabonzii și dezertorii străini.

Expunerile de față schițează în trăsături generale un proiect de organizare a serviciilor de identificare indispensabile pentru o funcționare precisă a siguranței publice. Schița aceasta n'are pretenția unei lucrări definitive, ea urmărește numai scopul de a deschide discuția asupra acestei teme.

Dr. Eugen Bianu

Prin decretul ministerului de interne Nr. 11963 din 28 Februarie 1923, care fixează circumscripțiile Siguranței generale a Statului pe inspectorate, dl Dr. Eugen Bianu, inspectorul general al Siguranței circumscripției III -- cuprinzând întreg Ardealul, cu sediul în Cluj — a primit și însărcinarea de inspector general al Polițiilor din această provincie.

Este, fără îndoială un fapt îmbucurător, pe care se cuvine să l relevăm în cadrul acestei reviste. Numirea dlui Dr. Eug. Bianu în postul de conducător al polițiilor noastre nu poate de cât să chezășuiască organizarea viitoare a serviciilor polițienești din Ardeal, cari aveau de multă vreme nevoie de energia unui om muncitor și priceput, spre a li-se da o cât mai bună funcționare.

Dl Dr. Eugen Bianu are marea însușire a omului de acțiune, de a lucra temeinic, dar fără zgomotoasa reclamă, cu care se înconjoară mulți dintre cei ce au o activitate destul de dubioasă.

Numit la conducerea Siguranței Generale din Ardeal încă din primele zile ale uni-reii, dl Dr. Eugen Bianu a înțeles să muncească stăruitor și cu multă pricepere pentru organizarea acestui serviciu, în vremuri când nimeni nu-și lua răspunderea unei atât de importante și grele însărcinări publice.

E lesne de înțeles greutățile ce a avut să întâmpine dsa, spre a putea da o bună îndrumare unor servicii improvizate în pripă după unire.

Organizarea de astăzi a Siguranței din Ardeal și buna ei funcționare se datoresc exclusiv activității de fiecare clipă a dlui Dr. Bianu, care a lucrat fără preget, dar cu mult entuziasm.

Ținându-se departe de luptele politice, cari i-ar fi putut stânjeni activitatea dsale prețioasă, Inspectorul general al Siguranței generale din Ardeal s'a devotat înaltei sale misiuni, reușind — nu fără mari efortări — să facă în scurt timp o perfectă organizare a serviciilor de siguranță din tot cuprinsul Ardealului. Și — firește — nu a putut tot-deauna obține întreaga sollicitudine a acelor, cari erau datori să-i pună la dispoziție mijloacele necesare activității sale atât de rodnice și folositoare

Dl Dr. Eugen Bianu este însă un om perfect cinstit și a reușit să înlătore toate obstacolele ce i-se puneau în cale cu râvna omului, care merge pe drum drept cu dorința de a-și îndeplini o mare datorie.

Dsale i-se datorește existența unui serviciu de dactiloscopie la Cluj, care aduce un aport considerabil în urmărirea și cercetările polițienești.

Iată de ce noua însărcinare a dlui Bianu de inspector general al Polițiilor din Ardeal nu poate de cât să ne bucure.

În dsa Poliția găsește pe omul priceput și harnic, care va putea face marea operă de organizare a tuturor serviciilor polițienești ale acestei provincii.

Revista noastră salută cu entuziasm numirea dlui Dr. Eugen Bianu ca inspector general al Polițiilor, dorindu-i spor la muncă.

„POLIȚIA“



DR. EUGEN BIANU

Inspectorul general al Polițiilor și Siguranței generale a Statului din Ardeal

Incendiul'

Una din cele mai importante și mai grele anchete este cea referitoare la incendii. Incendiile sunt de trei feluri:

1. Incendii produse prin o cauză naturală;
2. Incendii accidentale, și
3. Incendii voluntare sau criminale.

Această din urmă categorie interesează în special instrucția.

Indată ce a fost anunțat de ivirea unui incendiu, ofițerul de poliție judiciară trebuie să se transporte la fața locului și să ia din primul moment măsuri pentru stingerea focului. Să examineze situația imobilului și să caute să stabilească ora și locul unde s'a declarat întâiu incendiul. Să descrie exact natura imobilului și destinația lui. Să aprecieze valoarea lui reală, precum și aceea a mărfurilor, a mobilelor sau a obiectelor aflate în el și a pagubelor suferite. Să se informeze asupra cauzelor cari au provocat incendiul și să cerceteze pe proprietar, pe locatari, pe servitori, pe vecini, etc., pentru a stabili dacă nu cumva focul a fost pus de o mână criminală. Dacă proprietarul bănuiește că focul a fost pus de un dușman, care l-a amenințat cândva verbal sau în scris că îi va pune foc, va trebui să controleze această afirmațiune și să ia măsuri pentru urmărirea persoanei bănuite.

Dacă incendiul a fost stins la timp, trebuie să observe cu o deosebită atențiune locul unde s'a declarat mai întâiu focul. Acest loc este ușor de recunoscut, fiindcă combustiunea este mai înaintată ca în împrejurimi, unde focul s'a întins mai târziu.

Să caute să vadă dacă nu găsește vreun focar și în caz afirmativ să examineze materialul din care este format și să descrie forma și aspectul rămășițelor arse sau numai carbonizate. Cu această ocaziune nu trebuie să scape din vedere că obiectele stropite cu petrol se decalcinează mai cu greu și că chiar după ce au fost stinse, pastrează încă mult timp mirosul caracteristic de petrol, care va fi un prețios indiciu de natura criminală a incendiului. Prezența obiectelor formate din materii ce ard repede, îngrămădite în jurul focarului, în locuri în cari nu se găseau în mod obișnuit, va fi o dovadă mai mult de natură criminală a incendiului.

Ofițerul de poliție judiciară va aresta imediat pe cei bănuți, îi va interoga asupra felului cum au întrebuițat timpul și-i va confrunta cu persoanele cari declară că i-au văzut prin apropierea

locului, înainte sau imediat după declarea incendiului.

Focul poate să fie pus chiar de proprietar la un imobil asigurat. Mobilul crimei în acest caz ar fi dorința de a încassa prima de asigurare. Dacă o astfel de bănuială încolțește în sufletul ofițerului de poliție judiciară, el va căuta să afle adevărul și va face cercetări, cari au de scop să stabilească dacă nu cumva proprietarul a ridicat din casă și transportat pe ascuns, în zilele din urmă, mobile, mărfuri și alte obiecte prețioase. În caz afirmativ trebuie să descopere locul unde au fost depozitate, interogând pe toate persoanele cari au ajutat la transportul lor, rude, servitori, cărăuși etc., precum și pe acelea cari au vreo cunoștință despre această operațiune.

Incendii produse de cauze naturale.¹

Incendiile produse de cauze naturale sunt acelea cari iau naștere fără intervenția directă sau indirectă a omului. Cauzele lor sunt: trăsnetul, inflamațiunea spontană și inflamațiunea datorită razelor soarelui.

*

Trăsnetul. Când scântea electrică cade pe materii incendiabile le aprinde.

Caracteristica loviturii de trăsnet este că adesea focul se declară în mai multe puncte deodată. Trăsnetul lasă urme caracteristice: metalele se topesc, obiectele de fier devin magnetice, plăcile de metal pierd luciul metalic din cauza oxidației, lemnele se sfărâmă și zidurile se crapă ori se găuresc.

*

Inflamațiunea spontană. Numeroase obiecte întrebuințate în gospodărie și industrie precum: cânepa, inul, bumbacul, vata, cărbuni de lemn și huila au proprietatea de a lua foc singure. Cărbunii de lemn, mai ales cei de curând preparați, sunt foarte poroși și condensează la suprafața lor o mare cantitate de oxigen. Când sunt îngrămădiți în cantități mari și depuși într'un loc închis, oxigenul condensat pe suprafața lor provoacă o mare urcare de temperatură și dă naștere câteodată la incendii.

Acelaș lucru se poate întâmpla cu cărbuni de pământ. În ultimul timp, din cauza greutateilor transportului, îngrămădindu-se mari cantități de cărbuni în depozitele exploataților noastre carbonifere, am avut de înregistrat dese începuturi de incendii.

¹ R. A. Reiss: Manuel de police scientifique I pag. 324—347. — Hanns Gross: Manuel pratique d'instruction judiciaire II, pag. 455—458. — A. Niceforo, op. cit., 23—26. — Actes du troisième congrès international d'anthropologie criminelle, tenu à Bruxelles en août 1892.

¹ R. A. Reiss: Manuel de police scientifique I, pag. 328.

Materiile explozibile aflate în anume condițiuni pot deasemenea să ia foc singure.

*

Inflamațiunea datorită razelor solare. Razele soarelui trecând printr'o lentilă și fiind condensate într'un punct, pe suprafața unui corp combustibil, pot produce incendii. Rolul de lentilă poate să fie îndeplinit de o lupă, de o butelie sferică umplută cu apă, de o sticlă de ochelari etc. Incendiile provocate în mod natural prin razele soarelui sunt foarte rare. Un criminal rafinat poate însă întrebuița cu succes acest mijloc, pentru a provoca incendiul. Hanns Gross¹ ne vorbește de un morar,

¹ Hanns Gross, op. cit., II, pag. 454.

care pentru a se răzbuna pe un țaran care locuia în fața casei sale, i-a incendiat proprietatea servindu-se de o lupă.

Incendiile produse din cauze accidentale²

Aceste incendii se datoresc mai în totdeauna neprevederii omului. Imprudența poate fi cauza directă, datorită unei acțiuni necugetată, un chibrit sau o țigară aprinsă, aruncată din nebăgare de seamă în fân; și indirectă când din cauza unei greșeli în construcția unui aparat, sau din lipsa de prevedere în păstrarea unor materii, s'a provocat incendiu. În cazuri de greșeli de construcție, incendiul nu se produce până ce nu intervine un agent inflamator. De exemplu: o conductă de gaz este stricată, răsuflă și lasă să se răspândească gazul într'o cameră închisă. Nu se produce explozie, adică gazul nu ia foc, decât numai când o persoană intră în acea cameră cu o lumânare aprinsă.

Incendiile accidentale provocate direct din imprudență, sunt cele mai numeroase. Ziarele publică aproape zilnic cazuri de incendii, provocate fie de copii, cari se joacă cu chibrituri, cu foc sau cu alte materii inflamabile, fie de oameni maturi cari din nebăgare de seamă a aruncat o țigară sau un chibrit aprins pe fân, paie, frunze uscate sau alte materii inflamabile, fie de persoane cari, din nebăgare de seamă, s'au apropiat prea mult de lumânare, pe când spălau mânușile cu benzină, ori pe când aprindeau focul cu gaz, etc.

Scânteile aruncate pe coș de locomotivele trenurilor, dau adesea naștere la incendii, cari distrug recoltele din apropierea liniilor ferate.

Multe case se aprind și ard din neîngrijirea ce se pune în construirea sobelor și a coșurilor, care de cele mai multe ori, mai ales la țară, trec prin apropierea grinzilor de lemn. Este destul ca coșul să aibă o răsuflătoare, pentru ca grindina să ia foc.

Incendiile produse prin căderea lămpilor de petrol sunt rare, fiindcă în cele mai multe ori se

sting, când cad. Un accident nu se poate produce decât dacă petrolul se scurge pe lângă fitil, sau dacă se sparge rezervorul, adică numai în caz când petrolul vine în atingere cu flacăra. Când rezervorul este plin, nu se poate produce explozie. Când rezervorul este aproape gol, oxigenul din stratul de aer, care se află deasupra petrolului, oxidează vaporii de petrol. Amestecul de vapori de petrol și de aer este un corp explozibil, care se aprinde îndată ce vine în atingere cu flacăra. Aceasta nu se produce decât când mașina este stricată, când răsuflă — cum se zice în termeni obișnuiți — sau când fitilul este prea subțire și nu umple tot locul pe unde trece. În acest caz, îndată ce flacăra este isbită de un curent de aer, se lasă în jos, trece prin conducta fitilului și ajunge în bazin, unde venind în atingere cu gazul, produce explozie. Explozia unei lămpi este așa de puternică, încât chiar părțile metalice se sfărâmă și se distrug. Aceasta trebuie să o aibă întotdeauna în vedere ofițerul de poliție judiciară, când are să ancheteze asupra unui incendiu, ce se pretinde că se datorește exploziei unei lămpi. El trebuie să examineze cu cea mai mare atențiune lampa și dacă constată că părțile metalice sunt numai deslipite sau strămbate, nu rupte și sfărâmate, poate să tragă concluzie că se află în fața unui incendiu criminal, explozia lămpii fiind simulată.

Gazul de iluminat și acetilina când vine în contact cu aerul, dau naștere la explozii violente urmate de incendiu. Dacă într'o cameră închisă se răspândește o cantitate oarecare de gaz, formează împreună cu aerul un amestec foarte explozibil, care îndată ce vine în atingere cu un corp aprins, un chibrit sau o lumânare, produce o explozie violentă.

Dinamita, pulberea de pușcă și focurile de artificii, în anumite împrejurări, pot să facă explozie și să provoace incendii.

INCENDII CRIMINALE

Mobilul incendiului

Mobilul, adică cauzele cari pot hotărî pe o persoană să dea foc, sunt numeroase și diferite. Citez câteva:

Ura sau răzbunarea. Un comerciant dă foc la magazinul altuia, care îi face concurență și ale cărui afaceri merg mai bine. Un morar distruge prin incendiu moara concurentului său. Servitorul gonit de stăpân se crede nedreptățit și se răzbună punându-i foc la locuință. Amantul sau amanta părăsită, pentru a se răzbună pe amantul trădător sau pe noul iubit, pe care îl consideră cauza acestei nenorociri, dă foc casei sale. Ura sau răzbunarea pot îndemna chiar pe copii la această grozavă crimă. Este cunoscută tentativa de incendiu a celor

² R. A. Reiss, op. cit., I, pag. 330.

doi elevi ai liceului din Galați, cari, pentru a se răzbuna pe profesorii de cari se credeau persecutați, au încercat să dea foc liceului.

Speranța de a încasa prima de asigurare, poate hotărî pe un proprietar aflat în lipsă, să dea foc casei sale, asigurată pentru o sumă respectabilă.

Agenții de asigurare în dorința de a avea câștiguri mai mari, pot provoca incendii cari au de scop să înspăimânte pe proprietari și să-i hotărască să facă asigurări. Imi amintesc cu groază de numeroasele incendii cari au mistuit în flăcări munca multor gospodari câmpulungeni în anul 1885. În urma cercetărilor făcute de autorități, s'a stabilit că focurile cari se țineau lanț, la două-trei zile unul de altul, erau puse de oamenii plătiți de agentul unei societăți de asigurare.

Incendiul poate fi pus, ca să facă să dispară urmele unei crime. Se cunosc numeroase cazuri, când asasinii pentru a distruge urmele crimei lor, au dat foc imobilului.

Altădată incendiile criminale sunt așa numitele, Deckungsbrände, incendii de cuvertură, cari servesc ca descărcare pentru indivizii deținuți în prevenție, sub acuzare de incendiu. Astfel E. Wolffen, povestește cazul unui tânăr, care pentru a scăpa pe prietenul său, arestat sub bănuelala de incendiu voluntar, dădea foc caselor, pentru a face justițiat să creadă că adevăratul incendiator este liber.

Pyromania poate fi în sfârșit mobil la incendiile criminale. Pyromania este un fel de nebunie, un instinct anormal nelămurit, care determină pe individ să pună foc, numai pentru plăcerea pe care i-o procură măreția acestui dezastru, sau pentru alt motiv nedeterminat.

De cele mai multe ori pyromanii sunt debili, pe jumătate imbecili, cari ascultă fără mare luptă de perversiunile instinctive sau de sentimentele de ură și de răzbunare, cari nasc de multe ori din cauze închipuite sau de loc justificate.

D-rul Magnon, medic șef al închisoarei Sfânta Ana din Paris, în raportul intitulat „L'obsession criminelle morbide” pe care l'a prezentat celui de al treisprezecelea congres de antropologie criminală, ținut la Bruxelles în anul 1892, vorbind despre pyromani, relatează următoarele cazuri constatate în timpul practicei sale.

Un băiat de 12 ani, a pus fără nici un motiv foc la o pivniță, unde se aflau lemne și cartoane; se împotrivise mult timp impulsivității — spunea el — dar pornirea rea a fost mai puternică. Nici el nu-și putea da seama pentru ce a făcut această faptă.

O copilă de 9 ani, fiica unei spălătorese, a dat foc la rufăria clienților, pentru că, spunea ea, mama sa îi făcea mizerii.

Un imbecil de 28 ani, în urma unei discuțiuni fără nici o importanță, dădu foc la trei stabili-

mente de binefacere, în care el însuș fusese pe rând adăpostit.¹

*

Incendiul voluntar poate fi provocat direct și indirect.

Este provocat direct, când incendiarul întrebuințează direct focul ca mijloc de distrugere. El dă foc cu chibritul materiilor inflamabile ca: fân, paie, etc., sau formează focare din materii inflamabile, ca: lărtie, fân, foi uscate, găteje sau lemne, pe cari le îngrămădește în cantități mari într'un punct oarecare și le dă foc cu chibritul sau cu lumânarea. Pentru ca focul să se întindă mai repede, incendiarii stropesc cu petrol focarele și obiectele dimprejur.

Incendiile voluntare provocate indirect și după un timp oarecare, sunt mai ales crimele indivizilor cari își incendiază propriile lor imobile, în scop de a încasa prima de asigurare. În aceste cazuri ei vor căuta în primul rând să-și stabilească un alibi, adică să dovedească că în momentul când s'a declarat incendiul, se aflau într'o altă localitate, la o mare depărtare de locul unde este situat imobilul incendiat, deci se găseau în neputință materială de a-l provoca ei însăși.

Mijloacele întrebuințate de criminali, pentru a provoca incendiu după un timp oarecare, sunt simple și numeroase.

Cel mai simplu este următorul: ia o lumânare lungă, o așează cu unul din capete în focarul pregătit anume din materii inflamabile, ca: fân, strușele, foi uscate etc., îi dă foc la capătul liber, și pleacă. Când lumânarea este aproape complet consumată, adică după ce a ars două sau trei ore, flacăra vine în atingere cu focarul, care se aprinde și comunică focul obiectelor dimprejur. În timpul celor două sau trei ore cât a ars lumânarea, criminalul se poate transporta în altă localitate, destul de depărtată de locul sinistrului, iar în caz când bănuelile ar cădea asupra lui, are posibilitatea să-și stabilească un alibi, dovedind cu martori că la cutare oră din zi, când s'a declarat incendiul, se află în localitatea X, la atâția kilometri depărtare.

Dacă focul a ars un timp oarecare, fără să poată fi stins, lumânarea și focarul s'au consumat fără să lase vreo urmă. În acest caz, proba materială a incendiului criminal provocat prin focare se face foarte greu. Dacă însă focul a fost stins repede, sau dacă dintr'o cauză oarecare focarul s'a stins mai înainte de a comunica focul la obiectele dimprejur, se vor putea găsi în rămășițele lui carbonizate, urme grase de stearină sau de ceară, sau bucățele de fitil carbonizat, prețioase

¹ Actes du troisième congres international d'anthropologie criminelle tenu a Bruxelles en août 1892, pag. 158—159.

corpuri delictive, cari servesc și la identificarea criminalului.

De multe ori incendiarii întrebuințează în locul lumânării un fitil lung, pe care după ce îl pun cu unul din capete în contact cu o cutie de chibrituri, sau cu pulbere de pușcă, în jurul căreia îngrămădesc materii ușor inflamabile ca : fân, strujele, etc., îi dă foc la celălalt capăt și pleacă. După câțva timp, a cărui durată este în raport cu lungimea fitilului, focul ajunge la capătul care se află în contact cu cutia de chibrituri, sau cu pulberea de pușcă, care ia foc și trece flacăra obiectelor inflamabile dimprejur. Pulberea de pușcă dacă este întinsă în aer liber și într'un strat subțire, se aprinde fără să facă explozie și fără să producă șgomot.

S'au constatat și incendii provocate și prin procedee chimice. Se leagă, spre exemplu, de greutatea unei pendule un pachet de chibrituri suedeze. Dedesubtul greutateii, la o distanță care variază în raport cu momentul în care voește să producă incendiul, așează un vas cu acid sulfuric concentrat. Pe măsură ce pendula merge, greutatea se scoboară, și la un moment dat, chibriturile venind în contact cu acidul sulfuric se aprind și comunică focul materiilor inflamabile, pe cari incendiarul are grije să le îngrămădească în acel loc.

Incendiul voluntar indirect se poate provoca și cu ajutorul gazului de iluminat. Se aprinde într'o cameră un bec, și se lasă să ardă cu flacăra foarte mică. Se deschide un robinet de gaz în camera vecină, a cărei ușe se lasă întredeschisă. După câțva timp, gazul răspândit formează cu aerul un amestec explozibil, care trece prin ușa întredeschisă în camera vecină, unde venind în atingere cu flacăra se aprinde și produce explozie.

Pentru a da o idee mai exactă de felul cum trebuiesc făcute constatările la fața locului în caz de incendiu, reproduc o parte dintr'un raport, pe care profesorul R. A. Reiss l-a depus într'o afacere de tentativă de incendiu¹. După ce face descrierea interioară a imobilului, în care s'a declarat incendiul și arată cum sunt împărțite camerele și ce întrebuințare au — profesorul R. A. Reiss — trece în revizie mobilierul din casă, pe care îl descrie astfel : „Mobilierul acestei locuințe părăsite este foarte redus și fără valoare, dulapurile sunt aproape goale. Indată ce întri în casă, capeți impresia că majoritatea mobilierului a fost transportat în altă parte.

„Am găsit un prim focar stins în mansardă și lipit de peretele opus stradei. Examinând rămășițele lui, am găsit : sfărâmături dintr'o sticlă de

formă specială, la fel cu cele în cari se vinde apă minerală ungară ; părți dintr'o roată de tors lână, resturi dintr'o greblă, bucăți carbonizate de fitil de lampă, resturi dintr'un număr din ziarul *Courrier du Vignoble* ; un căpătâiu de coardă de viță, resturi de surcele, de lemne de stejar și de hârtie, etc. Toate erau mai mult sau mai puțin carbonizate. Afară de acestea am mai găsit și cărpe, în parte carbonizate. Flăcările începuse deja să atace acoperișul.

„Intrând în bucătărie am găsit pe masă o sticlă în capacitate ca de 400 grame, în care se afla puțin petrol și o altă sticlă plină cu petrol. De asemenea am găsit cărpe absolut la fel cu cele carbonizate, din primul focar.

„Tot în bucătărie pe o etajeră, am observat mai multe sticle, de aceeași formă și mărime cu aceea pe care am găsit-o sfărâmată în primul focar.

„In camera de culcare, drept mobilă un singur pat, sub care am descoperit un al doilea focar. În acest focar am găsit : resturi de vestiminte în parte carbonizate, cărpe, o beretă albastră și surcele pe jumătate carbonizate. Tavanel camerei era înegrit de fum. G. . . . declară că hainele găsite în acest focar sunt ale sale.

„În pod am găsit un al treilea focar, lângă o grindă, format dintr'un fitil de lampă, lung de 45 cm., îmbibat cu gaz și carbonizat la unul din capete, ceace dovedea că a fost scos din mașina unei lămpi, unde arsesese mai mult timp. Fitilul era așezat pe o cutie de lemn, înconjurat de paie și de crăci uscate, stropite de asemenea cu petrol.

„În bucătărie am găsit lampa de petrol din care fusese scos fitilul.

„Vecinii sosiți pentru a da ajutor la stingerea incendiului au găsit și ei 3 sticle, conținând fiecare câte un litru de petrol, iar o a patra sticlă a fost găsită aproape goală. Toate au fost ridicate și predate justiției.

„Subsemnatul am găsit asupra lui G... o pereche de pantofi și un șorț albastru, cu care — după propria sa declarație — era îmbrăcat în seara incendiului. Atât pantofii cât și șorțul miroseau a petrol.

„Trebuia să adaug că în mansardra din al doilea etaj, subsemnatul am mai găsit îngrămădită o mare cantitate de fân și alte materii foarte combustibile. Acesta era, probabil, al patrulea focar. Cele trei erau bine împărțite și ar fi comunicat focul la întreaga clădire dacă nu ar fi fost stinse la timp.

„Prezența acestor focare, și mai ales prezența petrolului, sunt indicii temeinice că ne aflăm în fața unei tentative de incendiu criminal.

„Materiile întrebuințate pentru prepararea primului focar, compus din obiecte aflate chiar în

¹ R. A. Reiss. Manuel de police scientifique 1911, pag. 335.

locuință, poziția focarelor și prezența petrolului pe pantofii și șorțul lui G..., m'au făcut să trag concluzia că însuș G... este foarte probabil autorul acestei tentative criminale.“

*

Urmele de pași lăsate de criminal, un obiect pierdut sau uitat la locul incendiului pot ajuta la identificarea lui.

Urmele de pași se vor căuta nu numai la locul incendiului, ci și în împrejurimi, și în special pe drumurile lăturalnice, cari duc la imobil, pe unde criminalul s'a putut strecura neobservat. În numeroase cazuri de tentativă de incendiu, criminalul a fost descoperit mulțumită unui obiect pe care l-a pierdut sau uitat la locul crimei. Un individ dă foc locuinței unui țaran. În timpul când se apleacă pentru a aduna găteje, cu care să pre-

pare focarul, îi alunecă creionul din buzunar și cade la câțiva pași de focar. Focul fiind stins la timp, cu ocazia cercetărilor se găsește creionul, pe care se află săpat cu briceagul numele proprietarului. Altă dată poate să piardă un cuțit, o tabachere, sau un alt obiect pe care se află grave inițialele numelui său.

Adesea incendiarii săvârșesc imprudențe și mai mari. Aprind, spre exemplu, focul cu o bucată de hârtie, pe care o au întâmplător în buzunar cu o scrisoare, un jurnal sau cu un carnet vechiu de note. Acestea când nu au ars complet, sunt cele mai prețioase corpuri delictive și duc cu siguranță la identificarea incendiatorului, dacă sunt conservate cu îngrijire.¹

¹ R. A. Reiss : Manuel de police scientifique I. 1911, pag. 342.

Iacob Peptea, subdirector în Dir. Gen. a Finanțelor, Cluj.

Dispozițiile privitoare la combaterea beției

Toată lumea știe și vede efectele dezastruoase ale consumației beurilor alcoolice, devenită patimă. Contra veninului alcoolic, cari lucră latent la distrugerea organismului omenesc, toate țările au căutat să se apere în vre-un mod sau altul, pentru ca să-și mântuie locuitorii de primejdia aceasta.

Argumentele propagandiștilor contra alcoolului, fiindcă erau de ordin educativ și moral fără nici-o sancțiune, decât aceea a legilor fizice, cari nu cunosc motive atenuante, — n'au prins deloc, ori au prins prea puțin.

Puterea de Stat, care era singură în măsură a combate în mod eficace alcoolismul, radical chiar — s'a mulțumit cu câteva dispoziții legislative, cari nu se execută.

Vom arăta aceste dispoziții, atât privitor la vechiul Regat, cât și privitor la Ardeal, doar se vor găsi și funcționari conștiincioși, cari luând cunoștință de ele, — să pună în aplicare sancțiunile prevăzute pe seama contravenienților.

Vânzarea beurilor spirituoase atât dincolo de Carpați, cât și dincoace, este legată de brevetul autorităților financiare. Prin aceste brevete s'a intenționat punerea sub controlul Statului al acestui comerț periculos.

Iată ce zice Legea pentru monopolul vânzării beurilor spirituoase (din Martie 1908) în vigoare în vechiul Regat la art. 30: „Cârciumarii nu vor da de beut în cârciumă copiilor mai tineri de 16 ani; nu vor da sub nici un motiv și sub nici o amenințare beătură oamenilor beți, sau celor înscriși pe lista bețivilor; nu vor primi în cârciume oameni beți sau femei bete, sau cu moravuri recunoscute rele“.

Art. 31: „Pentru orice contravențiuni la art. 30 cârciumarul va fi condamnat la o amendă de 20—26 Lei. În caz de recidivă amenda va fi întreită și va perde dreptul“.

Art. 33: „Oricine, fiind beat, se va gălcevi, se va deda la neorânduiești de orice fel, sau va cădea în drum, va fi pedepsit cu o amendă dela 2—20 Lei. În caz de recidivă în cursul aceluiaș an, la amendă se va adaoga arestarea pe 24 ore; la a doua recidivă la amendă se va adaoga arestarea pe 48 ore; iar la a treia recidivă: amenda și 3 zile închisoare. Deodată cu această a treia condamnare, judecătorul de ocol va înscrie numele condamnatului pe o listă, zisă a bețivilor, ce se va ține la toate primăriile. Această listă se va afișează în toate cârciumele comunale. Cel înscris pe această listă nu va mai fi primit în nici o cârciumă, căreia i-s'a comunicat lista bețivilor“.

Contravențiile acestea se constată de agenții poliției.

Iată acum ce zice § 19 al ordinului Ministerului de interne No. 78.543—1899 în vigoare în Ardeal:

„Supravegherea poliției se va întinde și asupra tinerii în seamă a dispozițiilor privitoare la beție, prevăzute de § 85 al legii XL din 1879, care sună astfel: „Cel ce îmbată pe altul în mod tendențios, în cârciumă, restaurant, pe stradă sau în orice loc public; precum și debitanții de beuturi spirituoase și încredințații lor, în cazul când dau unuia în stare de beție beătură spirituoasă — se pedepsesc cu o amendă până la 100 Cor. Amenda se poate spori până la 200 Cor., dacă contravenția se comite față de minori, cari n'au împlinit 14

ani. Dacă contravențiunea s'a comis de către cârciumari în mod recidiv li-se poate interzice și vânzarea beuturilor dela 3 luni până la un an“.

Dispozițiile acestea atât dincolo, cât și dincoace au rămas însă și sunt și astăzi numai literă moartă. N'avem cunoștință de nici un singur caz, când să se fi aplicat sancțiunile prevăzute în ele, deși contravenienții n'au lipsit.

Aici ne găsim în fața unei toleranțe primejdioase a organelor chemate să împedecese asemenea contravențiuni, căci toleranța lor încurajează vișul beției, care contribuie în măsură spăimântătoare la degenerarea fizică și morală a neamului nostru și-l împiedecă de a se ridica la o situație economică și socială înfloritoare.

S'ar putea zice, că dacă n'ar exista beuturi alcoolice, n'ar mai exista voie bună pe lume. Și cum traiul — mai cu seamă în zilele noastre — este destul de greu, singur alcoolul, această otravă plăcută, îmbie omului momente de a se simți fericit. Și atunci pentru-ce să-l despoi și de această singură posibilitate a plăcerii? Și în fine, cine bea: paralele sale și-le bea.

Asta este argumentația spiritului simplist, care nu vede mai departe — cum s'ar zice — de vârful nasului. Și deosebi se potrivește în gura celor, cari trag venit de pe urma consumației beuturilor. Fabricanții de beuturi spirtoase, cârciumarii și toți cei ce se ocupă cu vânzarea astorfel de beuturi, vor fi gata se combată cu astfel de argumente totdeauna pe cei cari luptă în contra alcoolismului, ca unul dintre cele mai mari pericole sociale. Vor zice chiar, că ei contribuie în măsura cea mai mare la veniturile Statului, care încasează după fiecare litru de *spirit 25 Lei* taxă de consumație și prin urmare — ei susțin Statul.

Noi însă ne gândim la urmările înveninării cu alcool și la ravagiile lui materiale și morale. Alcoolul omoară puterea de muncă, omoară voința și omoară caracterul în om. Va să zică este distrugătorul acelor facultăți omenești, prin cari se pot *înălța* popoarele.

Nu ne putem închipui o lipsă de demnitate mai mare a unui om, decât atunci când se găsește în stare de beție, oricât de plin de virtuți s'ar simți el în aceea stare, gata fiind a înfrunța orice pericol. În această stare el coboară toate treptele înjosirii sale, până ajunge în rând cu animalele.

Ceeace trebuie să știe însă mai cu seamă organele de pază ale ordinii publice, este, că prin aplicarea pedepselor față de contravenienții la dispozițiile legilor mai sus arătate și prin *impedecarea* răspândirii beției fac și un serviciu preventiv de foarte mare importanță.

Se știe în ce strânsă legătură stă beția cu

criminalitatea, cu distrugerea vieții familiare, cu salubritatea publică și cu mizeria.

Omul ajuns *pe nesimțite* în cleștele teribile ale alcoolismului este un element social destructiv. El nu va mai fi în stare să se ridice la concepția nobilă a ființei de om, nu va mai fi pasionat de fapte mărețe și creatoare, ci va fi preocupat pururea de satisfacerea bestiei sălășluită în el, care îl indeamnă la toate relele.

Oricine a avut ocaziune să cunoască o familie, al cărei cap era bețiv, a putut vedea *jalea* și *groaza* ce domnește în casa unei asemenea familii nenorocite. Capul familiei întors acasă în starea lui de dobitoc fără judecată, comite cele mai respingătoare ticăloșii față de cei condamnați a trăi împreună cu el.

Criminalii, de cari societatea omenească caută să se apere cu atâtea cheltueli, susținând jandarmerie, poliție, instanțe judecătorești de totfelul, penitenciare și închisori, — sunt în cele mai multe cazuri oameni căzuți pradă otrăvii alcoolice, sau descendenți ai acestora.

Creдем a nu spune un paradox, când zicem, că majoritatea oamenilor este terorizată și pusă la contribuție de minoritatea aceasta a alcoolistilor, care sub scutul libertăților cetățenești își face mendrele sale.

Un proverb românesc zice: Nu-i prost cine mânăncă șapte pâni — ci-i prost cin'i le dă!

Morala cuprinsă în acest proverb s'ar putea aplica puterii de Stat și organelor sale, cari dau posibilitatea cea mai largă, ca beția să se răspândească și să ia proporțiile unui pericol nu numai social, dar și *național*. Cârциumele și negoțul cu otrava alcoolică, ascunsă sub cele mai felurite nume, înfloresc nestânjenite. Tot a doua-treia prăvălie se ocupă și cu vânzarea beuturilor spirtoase, îmbiindu-și marfa fără nici o considerare de ordin moral și sanitar.

Chestia alcoolismului, după părerea noastră, nu poate fi lăsată la aprecierea individuală a cetățenilor, ea este o problemă de stat și o problemă națională, cum este orice problemă, care privește viitorul neamului. Până când se va ajunge însă și la noi la unica ei soluție radicală, ca în Statele-unite ale Americii, unde consumația beuturilor alcoolice este trecută în codul penal, ca faptă criminală, — am ținut de necesar să arătăm măsurile paliative, ce se găsesc în legislația noastră în această materie.

De câte ori nu întâlnim în drumul nostru figurile desgustătoare ale unor alcoolizați, pe lângă cari trece lumea atât de indiferentă și nici poliția, nici jandarmeria nu-i întrebă, că cine a atentat la sănătatea lor? Pe când cazurile sunt demne de toată luarea aminte a păzitorilor ordinii și de aplicarea sancțiunilor celor mai severe!

Tipul criminal

Există oare o artă „de a citi din fața starea sufletului?” Este cu puțință, ca din exteriorul unui om, și anume din fizionomia lui, să-i ghicești interiorul și să tragi concluzii sigure despre însușirile lui de sentiment și de spirit?

Această întrebare nu s'a pus numai de pe timpul lui Lavater, ci din vremurile cele mai vechi fața a fost socotită drept trădătoare a sentimentelor intime ale omului, drept „oglină a sufletului.” În proverbele indienilor găsim cu sute de ani înainte de era noastră învățăminte fiziognomice foarte nimerite. Filosoful grec Aristotel a scris o carte despre fiziognomică sau arta de a citi din fața însușirile lăuntrice.

Două caracteristice principale erau, cu care se începea orice cercetare a fizionomiei unui om: era bun sau rău. Și astăzi e acelaș lucru. Primul nostru gând, prima întrebare ce ne punem când venim în atingere mai de aproape cu cineva, este mai în totdeauna: dacă putem avea încredere într'insul sau nu.

Ba în păreriile oamenilor despre caracterele bune sau rele s'au format și anume tipuri. Astfel o domnișoară de pension, de exemplu, își inchipuiește pe oamenii buni blonzi și cu ochi albaștri iar pe cei răi negri și cu privirea aspră. Și dacă oamenii mai în vârstă și mai „cumiți” nu se mulțămesc cu o inchipuire atât de naivă despre caracteristica umană a celor buni și a celor răi, totuși sunt dispuși cei mai mulți a socoti pe omul bun cât mai frumos, iar pe cel rău cât mai urit. Numai după ce ne dăm osteneala, pe temeiul experiențelor noastre practice, să cercetăm lucrurile mai de aproape, ajungem la concluzia că în realitate oamenii sunt un amestec de însușiri bune și rele și deci nici în exteriorul lor nu pot să poarte un anume și hotărât timbru, o pronunțată înfățișare.

De aceea nu e așa de ușor să aduci o sentință tocmai în privința morală asupra unui om numai după exteriorul lui. Astfel Zimmermann și-a putut permite cu amicul sau Lavater gluma de a-i trimite silueta unui asasin executat a Hamburg drept portretul celebrului

scriitor Herder. Marele fisionomist a crezut, — iar altă dată a luat portretele primarului și onorabililor consilieri ai unui oraș mare drept o colecție de chipuri de mari făcători de rele. E adevărat că aceste erori nu i s'au întâmplat cu ființe vii ci cu portrete, și poate că în alt caz ar fi judecat altfel.

Noi socotim, cei mai mulți, că asasinii și tâlharii trebuie să fie niște oameni cu fizionomii înspăimântătoare, și această părere e atât de răspândită în popor, încât expresii ca „mutra de bandit”, „figură de criminal” etc., se aud în toate zilele. Această inchipuire greșită amăgește uneori și pe învățați; astfel Mantegazza în cartea lui „Fizionomistică și mimică”, după ce a descris „fizionomia bună”, descrie „mutra de criminal” în chipul următor:

„Contrar fizionomiei bune, am numit „mutra de criminal” astfel fiindcă ea caracterizează pe aceia cari cad în păcate mari, — le zicem și „figuri de spânzurătoare” fiindcă pe mulți acele păcate îi duc în adevăr la spânzurătoare. Astfel de figuri sunt nu numai cu totul lipsite de expresia de bunăvoință și caracterizate de falșitatea privirii; ci fiecare instinct sălbatic își lasă pe o asemenea figură urma, fiecare vițiu îi împrumută coloritul lui necurat, palid: ură, voluptate, sete de bani, lene; setea de sânge respiră și ea din o astfel de fizionomie”, etc.

Puține figuri de criminali vor fi semănând în realitate cu descrierea făcută de Mantegazza. Această descriere e ceva de calapod sau de figură de ceară de prin panorame: un chip de absolută urîțenie.

Credința însă domnește și printre oamenii cei mai raționali, că vițiu urîțește iar virtutea înfrumusețează. În această observație este mult adevăr, lucrul nu e de tăgăduit, precum și acela că unele figuri de criminali prezintă din naștere oarecari semne de recunoaștere pentru fizionomiști. Insuși cel mai mare adversar al teoriilor lui Lavater, Lichtenberg, scria în vremea: aceea: „Vițiu poate să desfigureze, mai ales când provine din creștere rea și

când lipsește voința de a se reculege cel puțin din când în când”; — iar în loc: „Vițiu în totdeauna face pe om mai urit, însă în grade diferite, după puterea de rezistență a fiecăruia. Uneori nu e decât o trăsătură mică, ce nu se observă decât după o atențiune mai îndelungată.”

Acest fel de trăsături suspecte, greu de recunoscut și mai greu de descris, au fost căutate din vremuri vechi la criminali dovediți, și s'au și găsit în parte. E de observat însă că în asemenea materie o eroare e mult mai ușor de comis decât în altfel de materie. Căci de exemplu nu oricine comite o crimă, orbit de pasiune, e în acelaș timp și o natură criminală, — iar pe de altă parte mulți oameni cari nu vin niciodată în conflict cu justiția sunt în realitate caractere rele cu totul. De aceea când e vorba de cercetări cari pot să ducă la concluzii, trebuie să se aibă în vedere numai criminali de meserie asupra caracterului cărora nu mai poate fi indoială.

Un autor din secolul 18 scrie în ale sale „Documente despre fizionomiile de hoți și tâlhari” că între 77 de membri ai unei bande de tâlhari ce băntuiau în 1784 prin Austria, se găseau 30 cu părul roșu, 10 ciupiți de vărsat, 6 șasi: 3 chiori d'un ochiu, 3 cocoșați, 5 șchiopi, — cu un cuvânt erau reprezentate în acea bandă aproape toate defectele și deformațiunile corporale.

Aceste „semne particulare” nu prea trebuie luate în serios în totdeauna, căci câți oameni cu desăvârșire cinstiți nu sunt cu părul roșu, șasi, șchiopi, chiori sau cocoșați? Și vărsatul nu poate oare atinge și pe cel mai onest om din lume? — Când e vorba d'a se caracteriza o figură de criminal, trebuie să se ia în considerare numai astfel de trăsături ce nu se pot întâlni la oameni buni.

Când vezi un grup de condamnați, de ocași de pildă, ți se pare în adevăr că este ceva comun în fizionomiile lor; dar e întrebarea dacă această impresie nu e uneori pur și simplu rezultatul înfățișării în aceleași costume, cu părul la fel tăiat, fața rasă, etc.?

Lucrul acesta trebuie ținut cu mare atenție în seamă, pentru ca fizionomistul să poată apoi găsi într'adevăr trăsăturile comune ale tipului criminal, cari cu adevărat există. Chiar pe fețe tinere și cari nu se pot numi urâte, se pot observa astfel de trăsături, mai ales în jurul ochilor și în privirea piezișă, nesigură.

Expresia feței poate face de altfel obiect de studiu nu numai în ce privește pe criminali, dar și pe oamenii normali. Cine nu știe că un copil prins cu minciuna are o expresie și o atitudine lesne de recunoscut: privirea sfioasă, în lături, udarea buzelor, atitudinea nesigură a corpului, frământarea degetelor — toate acestea sunt semne de recunoaștere ale unei conștiințe ce nu e curată. Cu deosebire de remarcat udarea continuă a buzelor, care se explică prin faptul că excitația nervoasă usucă mucoasele, lucru ce a fost observat și de Lavater. Darwin înseamnă în una din scrierile sale că în India se folosește în chip practic această observație, spre a se dobândi convingerea despre vina unui criminal. Acuzatului i se dă în gură o mână de orez, pe care după scurt timp trebuie să o scuipe iar. Dacă orezul e uscat, acuzatul e osândit, — fiindcă se zice că din cauza muștrării de conștiință glandele salivale i se paralizează.

Va să zică: E un lucru stabilit că un semn caracteristic de recunoaștere pentru o natură de criminal este privirea piezișă și nesigură. De altfel oricine poate să se asigure din viața de toate zilele că ochiul mai puțin decât orice se pretează la prefăcătorie; aceasta se poate constata și când e vorba de zâmbet, și când e vorba de jale și durere.

Ar fi însă iarăși a se merge prea departe dacă orice privire piezișă ar fi luată drept dovadă de instincte rele. Sunt oameni sfioși cari nu știu nici odată ce să facă cu ochii, mai ales dacă îi privește cineva cu insistență. De aceea acest singur semn trebuie să fie sprijinit și de altele, pentru ca să putem trage o concluzie oarecare.

Mai trebuie să ținem seamă de faptul că numai cei mai puțini dintre criminali sunt din naștere, — cei mai mulți

devin, prin influențe nenorocite exterioare, și înc p cu viața ușuratică, lipsa de ocupație, risipa, aventurile, ș'asa mai departe. Proletariatul, lipsa, sărăcia neagră, pot să facă de asemenea un criminal dintr'un om care în alte împrejurări ar fi fost perfect cinstit. Orice criminalist trebuie deci să se intereseze și de viața de mai înainte a criminalului și nu numai de fizionomia lui.

Un autor care și-a câștigat renume mare cu studiarea tipului criminal este francezul M. B. Tarde. În scrierea lui de căpetenie vorbește în chipul următor despre fizionomia criminalilor:

— „Pare a fi dovedit că făcătorii de rele au o frunte îngustă, cu încreșturi, orbitele eșite de-asupra ochilor și foarte largi, ceva asemănător cu orbitele pasărilor de pradă, fălcile ieșite și urechile depărtate mari; la aceste stigmatе se mai adaugă adesea o lipsă de simetrie între cele două jumătăți ale feței. S'a mai găsit că femeia criminală are oarecari particularități ale craniului ce se aseamănă cu ale craniului bărbătesc și nu le are femeia normală. Mai e de remarcat particularitatea că criminalii de un sex sau altul sunt în majoritate bruni, și mult mai rar blonzi. Părul lor este de obicei bogat, des, — însă numai părul capului; bărbatul criminal are barba rară și aproape niciodată nasul nu-i este drept. Hoțul ordinar e de obicei cărn, ucigașul are nasul coroiat“.

Drept semn cu deosebire caracteristic, citează și Tarde privirea piezișă a criminalului; asasinul o are rece, fixă și lipsită de orice strălucire, hoțul neliniștită, rătăcitoare; — e bine înțeles că nu e vorba aci de asini și hoți ocazionali, ci de cei de profesiune.

Cele mai întinse cercetări cu privire la exteriorul criminalilor le-a făcut Cesare Lombroso, cunoscutul profesor din Turin care a studiat pe criminal din punct de vedere antropologic, medical și juridic.

Teoria lui Lombroso se sprijinește pe concepțiunea că trebuie să vedem în criminal un tip de om special ce se deosebete de omul normal prin organizarea lui corporală. Această teorie e încă discutată. Foarte important e însă materialul de fapte adunat de Lombroso.

Astfel, cercetarea a 383 de crani de criminali, făcută de el și de alți învățați, a dat rezultatul că la criminali capacitatea craniului e în mod remarcabil inferioară celeia a craniului normal, ținând seama de naționalitate și de rasă. Mai târziu profesorul anatomist Th. v. Bischoff a stabilit că și greutatea creierului criminalilor e inferioară mediei normale.

Unele semne care de asemenea caracterizează, dar nu ca regulă generală, tipul criminal, mai sunt: forma craniului ascuțită, neegalitatea celor două jumătăți ale craniului, alte neregularități ale oaselor capului, dezvoltarea neregulată a măselelor din urmă, — în sfârșit unele particularități ale craniului criminalilor, cari îl fac să aducă cu forma craniului unor animale de pe o scară zoologică inferioară. S'ar mai fi constatată că în junețea lor criminali cresc mai repede decât oamenii normali, în deosebi mâinile lor, adică brațele, sunt mai lungi.

Observațiile pe cari le-au făcut cei-jați antropologi și pe cari le-am înșirat mai sus, le-a confirmat și Lombroso, cu noi și numeroase exemple și dovezi. Totuși nu s'ar putea spune că studiul tipului criminal este perfect; mai pot fi multe observații și constatări de făcut, până ce, de pildă, să se poată recunoaște cu siguranță un tip criminal, despre care n'ar exista încă alte dovezi hotărâte.

Mai ales că tocmai criminalii sunt adesea meșteri în prefăcătorie, pecând oamenii nevinovați pot fi intimidați până p'acolo, în cât să apară cu unele stigmatе (sguđuirea nervoasă, privirea).

Însfârșit, la observarea ce s'a făcut, că studiile antropologice nu pot să ducă la concluziuni cât de cât sigure, deoarece se întâlnesc destul de des figuri descrise ca tipuri criminale „în cele mai bune societăți“, — s'a răspuns: De unde știți d-voastră că acestor tipuri nu le-a lipsit decât ocaziunea pentru ca să devină în realitate ceea pentru ce păreau destinați?..

Fizionomistica nu e încă o știință, dar ea spune multe lucruri interesante aceluia care se ocupă de ea cu seriozitate și fără idei preconcepute.

Atribuțiunile polițienești ale prefectilor de județe

Codul de procedură penală dă prefectului de județ între altele: 1. *dreptul de a îndatora pe oficerii de poliție judiciară să desăvârșească actele funcțiunii lor*; 2. *la trebuință, dreptul de a împlini personal aceste acte.*

De a cere celor ce se numesc în mod atât de bizar „*oficieri de poliție judiciară*“ de a-și împlini misiunea, acesta nu ni se pare de cât foarte normal. Este evident însă că prefectul nu poate constrânge acești funcționari de a urma o procedură sau alta: Intervențiunea lui nu este de cât un fel de aviz oficial. Este o plângere analogă cu aceea pe care ori care particular o poate formula, în plus, purtând cu dânsa recomandațiunea unui funcționar important.

Dar ca prefectul să poată singur face acte de poliție judiciară, ca el să aibă dreptul de a proceda însuși la constatări, la perchizițiuni domiciliare, de a confisca și deschide scrisorile depuse oficiilor poștale și ca aceste îndeletniciri, ordonate poate de Ministerul de Interne într'un scop oarecare politic, să poată servi de bază unei condamnări, iată ce ni se pare curios. Aceste atribuțiuni recunoscute unui funcționar politic care nu a fost clasat printre oficerii de poliție judiciară și scapă astfel controlului Curței de Apel sunt exorbitante.

De la început s'au ridicat protestări. Cum se poate da puteri de poliție judiciară unui agent care nu se găsește sub ordinile procurorului general? Dar pe de altă parte, cum să pui un prefect sub ordinele parchetului general? Totuși spunându-se de către cei cari au apărat chestiunea, că „*prin căile administrative prefectul obține câte odată amănunte ale căror foloase poate să dispară prin întârzierea intervențiunii ofițerului de poliție judiciară*“, au reușit să se lase prefectilor puteri de poliție judiciară. Cu toate criticile constante, aceste atribuțiuni au fost mereu menținute. De fapt însă prefectii de județe nu mai uzează de mult de ele.

Atribuțiunile polițienești ale prefectilor sunt

executate de ei cu deosebire în turburările cu caracter general, când intervin pentru menținerea ordinii în județul lor. Ii vedem de exemplu luând directiva măsurilor polițienești în greve sau cu ocaziunea incidentelor tumultuoase, cari provoacă aplicațiunea unor anumite legi. Ei apar în aceste împrejurări secondați de procuror despre a-l cărui rol însă nu se prea vorbește și care totuși având plinitudinea puterilor pentru menținerea ordinii, rămâne pe lângă prefect un fel de păzitor anonim al legii. Modul acesta de a-și executa atribuțiile sale este adevărat că nu va da loc la prea multe incriminațiuni, în contra cărora dealtminteri va trebui să se dea procurorilor toate garanțiile posibile.

Dar în schimb totul va cădea pe prefect; el este agentul politic al unui minister determinat și astfel aplicațiunea imparțială a legii poate să aibă ceva arbitrar care să dea lesne obiect de criticat. Atunci când adesea acest funcționar, în luptă cu dificultăți redutabile, se preocupă exclusiv de a face cum e mai bine, îi se atribue tot felul de intențiuni ascunse. Dacă din nefericire, dotat cu un suflet mai larg, aplică legea cu moderațiune, este acuzat de puțină energie și de prea multă bunăvoință către inamicii ordinii sociale. Dacă din contra, are eroismul de a lovi cu vigoare este acuzat de a fi puțin uman. Iar cei cari nu au capul destul de solid îl pierd cu totul, dând locul la măsuri și rezultate cu adevărat regretabile.

Ceilalți, procurorii, știind că ori ce ar face, vor eși blamați și că în cariera lor acest blam nu poate de cât să-i nefolosească, se degajează oarecum cu abilitate, abținându-se de la orice inițiative și măsuri, ale căror răspundere ar fi să le poarte singur. Ori, ordinea publică nu prea are de câștigat mult după urma acestei abilități și abținente. Este tocmai contrariul de ceea ce trebuiește în poliție.

Prin însăși natura lui, prefectul este impropriu nevoilor polițienești, mari sau mici, generale sau particulare.

Cronică streină

AMERICA

RUSIA

Suprimarea linșajului în America

Se pare că de data aceasta se va sfârși cu linșajul, care cu adevărat dezonoara America. De multă vreme majoritatea populației Statelor-Unite se pronunțase contra lui. Dar statele meridionale continuau să opună o rezistență arzătoare.

Trebue să spunem că la Sud se mai găsesc aglomerări de albi înconjurați de o populație neagră superioară ca număr. Albii aceștia se întrebau că grozza ce se va întâmpla dacă negrul criminal nu va mai fi sigur că își va ispăși crima în răul cel mai apropiat. Turburări serioase puteau să vie.

Ori, se publică acum o statistică interesantă.

Dela 1889 până la 1921, s'au făcut în Statele-Unite 3436 linșaje. Dintre ele 570, adică 17 la sută se datoresc acuzațiunilor de răpire. Alți 368 negri au fost spânzurați pentru vine ușoare.

În fine, din cele 3436 cazuri, 83 erau femeii și anume 17 albe, toate nevinovate.

În fața acestui document, care a emoționat considerabil pe unele americane, s'a făcut aproape unanimitate în favoarea suprimării linșajului.

Camera reprezentanților a votat un „antilyching bill”. Senatul se pregătește să-l voteze și el.

De aci înainte linșajul va fi socotit oficial ca crimă pedepsibilă. Ofițerii de poliție și persoanele cari vor lua parte la execuție vor fi judecați de un tribunal federal. Județul unde se va petrece un linșaj, va fi amendat cu 10,000 dolari.

Execuțiile în America

În Statele Unite pedeapsa cu moartea se execută prin gaze asfixiante ce se introduc în celula condamnaților în timpul când aceștia dorm, fără a ști la ce anume dată care este lăsată la aprecierea directorului închisorii.

ANGLIA

Pedeapsa cu moarte

În Belgia s'a introdus pentru recidiviștii, pești și excroci bătaia corporală, care pare că dă rezultate excelente după cum dă și în Anglia.

BELGIA

Pedeapsa corporală

În Anglia abolirea pedepsei cu moartea a fost respinsă de către camera comunelor cu 234 voturi împotriva 86.

La noi pedeapsa cu moartea, cu toate că chestiunea e de o deosebită importanță în privința represiunii criminalității, ea nu are decât câțiva timizi partizani.

Execuțiile din Rusia

În Rusia sevietică în timpul ultimilor patru ani au fost executate 1,768.875 de persoane, printre cari 28 episcopi, 1215 preoți, 6775 învățători, 8800 medici, 54.650 ofițeri, 260.000 soldați, 10.500 ofițeri de poliție, 48.500 agenți de poliție, 12.500 proprietari rurali, 355.250 intelectuali, 192.350 muncitori și 815.100 țărani.

Un pașaport original

În vechiul imperiu moscovit, înainte de a-și da obșteșcut sfârșit, toți acei cari aveau puțința își procurau un pașaport pentru trecerea frontierei... spre lumea cealaltă.

Iată cam cum se liberau asemenea pașapoarte de către biserici pentru ca suplicantul să poată pătrunde în raiu :

„Noi Macarius, din mila lui Dumnezeu, arhiepiscop al Kievului, Volhiniei și întregii Rusii, către stăpânul și prietenul nostru, sfântul Petru, portarul Atotputernicului Dumnezeu.

Prin aceasta adevărim, că azi un serv a lui Dumnezeu cu numele prințul Teodor Vladimirski, a trecut la cele eterne. Îți recomandăm a-i înlesni de urgență intrarea în împărăția cerului. Noi l'am deslegat de toate păcatele săvârșite și i-am dat binecuvântarea noastră arhierască. Numai e deci nici o piedică pentru a nu fi slobod să treacă.

Dar ca să se întâmple aceasta, l'am prevăzut cu acest certificat.

Dat în mănăstirea noastră din Kiew, în ziua de 20 Iulie anul 1541. Cu smerenie, *Macarius*, arhiepiscop al Kievului, Volhiniei și Rusiei întregi“.

BULGARIA

O revizie medicală a tuturor elevilor din licee

Întreaga opinie publică bulgară este revoltată de măsurile luate de către d. Stambolinsky, prin care a ordonat organelor sanitare să facă revizia medicală a tuturor elevilor din liceele bulgare.

Sunt supuse acestei cercetări elevele începând dela clasa 4-a până la a 8-a inclusiv.

Întrebat în Sobranie asupra acestei măsuri, primul ministru bulgar a rugat pe deputați să aștepte rezultatele acestei revizuii medicale și-și vor da seama de depravarea ce există în școli.

În urma acestei măsuri, mulți părinți și-au retras fiicele dela școli.



INFORMAȚIUNI

La București apare revista polițienească „Paza” sub conducerea dlui V. Daschevici fost inspector de poliție, șeful oficiului 6 de închiriere din Capitală. Revista, care are un valoros și bogat cuprins e recomandată și comunelor din Ardeal prin ordinul Ministerial 3821 din 22 Ian. 1923, costul abonamentului fiind pentru autorități 500 lei, ediția obicinuită 300 lei; iar pentru funcționarii administrativi și polițienești inferiori și pentru jandarmii rurali 180 lei.



La București a reapărut sub conducerea dlui Z. Rozescu revista polițienească „Revista Poliției” fondată de G. Gologan, fost șef de serviciu la siguranța generală a statului. Costul abonamentului 500 lei anual. Sumarul revistei e bun și variat.



La Belgrad (Serbia) a reapărut sub conducerea dlui Vassa Lazarevici, prefect de poliție interesanta revistă polițienească „Poliția”, care își suspendase apariția din cauza evenimentelor războiului.



La București apare „Revista Penitenciară”, sub conducerea dlui St. Arsenescu, licențiat în drept, subdirector în direcțiunea generală a închisorilor. Revista Penitenciară, apare cu un bogat material din dreptul penal, sociologie, criminologie, penologie, legislație penitenciară, antropometrie, antropologie, psihiatrie, patologie și psihologie criminală. Costul abonamentului fiind numai 100 lei anual.



Distinsul polițist dl dr. Stanislau Vendel prefectul poliției din Casovia (Kosice) Cehoslovacia, a vizitat poliția orașului Cluj în societatea d-lui dr. Eugen Bianu, Inspectorul general al Siguranței Statului. Inaltul oaspe a fost însărcinat de guvernul Cehoslovac cu studiarea organizațiilor polițienești a statelor vecine, după ce republica Cehoslovacă proiectează o nouă organizație a poliției, organizația de azi ne mai fiind corespunzătoare timpurilor ce trăim. De aici d-sa a plecat în vechiul Regat.



Primim plângeri că „Poliția” nu ajunge în totdeauna în mâna abonaților noștri.

Pe deoparte atragem încă odată atențiunea direcțiunii poștelor asupra acestui fapt; iar pe de altă rugăm pe abonați să ne semnaleze la redacție numerele lipsă.



„Poliția” publică la cerere, fotografiile tuturor persoanelor dispărute sau urmărite de autorități.

În lipsa fotografiei cei interesați vor arăta cu precizie, starea civilă completă, comuna și semnalmentele celor urmăriți.

DI CONSTANTIN ZGURIADESCU, Licențiat în Drept, Director în Siguranța Generală a Statului a editat „Poliția Tehnică și Ancheta Judiciară Științifică” — din care publicăm și noi un articol în numărul prezent. — Cum acest manual unic în țara noastră, care tratează minuțios tot ceea ce trebuie să știe un funcționar de poliție — este o călăuză indispensabilă tuturor funcționarilor, cari doresc să se dedice acestei cariere. Costul unui exemplar este abia de 30 lei și se poate procura și dela Inspectorul general de Siguranță din Cluj.

FURNISORII CURȚII REGALE

Prima fabrică ardeleană de Champagne

Eleonora Szilágyi

Societate Anonimă Cluj

Fabrică de licheur, rum și spirt de puncul. Recomandă specialitățile de licheur și rum, precum și cele mai excelente vinuri. ☺ Incontestabil produsele acestei fabrici rivalizează cu cele mai renumite fabricate similare din streinătate. ☺ Champagne-a „Favorit” poate fi servită alături de oricare altă champagne franceză atât gust, cât și ca calitate. ☺ Licheurile sunt neîntrecute, iar vinurile admirabile. ☺ O singură proba Vă face să nu vă mai puteți lipsi de aceste arome delicate.

Desfacerea generală și fabrica e în Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 107

Cine nu se luptă azi cu nevoile materiale? ☺ Cine nu e frământat de gânduri unde ar putea să afle o sursă convenabilă de unde să-și procure articlii necesari gospodăriei? ☺ Dacă doriți îmbrăcăminte ieftină, stoffe engleze veritabile, pentru bărbați și dame, pânzării și orice alți articlii de textil pentru un preț moderat, cercetați magazinele

Iacob Dick și Fiul, Cluj

unde veți fi serviți cu toți acești articlii mai ieftin ca în oricare alt loc. ☺ Desfacerea în mare în depozitele principale de lângă Gara Cluj.



Nr. 3935—8665.

Către toți domnii prefecți de județe și orașe !

Cu ziua de 1 Iunie 1920 apare la Cluj revista „POLIȚIA“ sub direcția Dlor dr. Victor Popp, șeful poliției și Georgiu Chendi, căpitan de poliție în Cluj și cu colaborarea celor mai valoroși bărbați de specialitate. Revista tractează chestii de administrație și organizație polițienească atât ca teorie, cât și ca practică și cum e prima și unica revistă românească în Ardeal, Banat și ținuturile ungurene în aceasta materie uple un gol bine simțit.

Scopul revistei este a înlesni orientarea în chestii polițienești atât a organelor administrative, cât și a marelui public, drept aceea o recomandăm cu toată căldura tuturor municipiilor și pe calea municipiilor tuturor funcționarilor administrativi interesați și tuturor secretariatelor comunale și cercuale.

Se notează totodată, că nu obiecționăm dacă municipiile și comunele abonează în sarcina bugetului lor propriu un număr corespunzător, în care caz revista la finea fiecărui an se va lega și inventariza.

Abonamentul revistei pe un an e 120 Lei.

Redacția și Administrația: Cluj, strada Băii 3.

Cluj, la 14 Iunie 1920.

DR. BUCȘAN,
secretar general.

A. PALAGESIU,
consilier de secție.

ROMÂNIA

Ministerul de Interne Secretariatul General — Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale Cluj.

Nr. 2598—7432/1920.

**Către Prefectura regională de Poliție
Cluj, Oradea-Mare, Brașov, Sibiu și Timișoara !**

Cu onoare vi se face cunoscut, că s'a aprobat, ca toate polițiile din Ardeal și Banat să se aboneze la revista „Poliția“ din care vă trimitem și D-voastră un număr aici alăturat.

Plata abonamentului se va ordonanța de D-voastră la perceptoratul respectiv.
Cluj, la 23 Iunie 1920.

Inspector General: delegat Director al Polițiilor
din Ardeal și Banat:

(ss) D. G. Bogdan.

Șeful Div. Mat. și B. C.
Consilier de secție:

(ss) Stoica.

BELÜGYMINISZTERIUM. KOLOZSVÁRI ÁLLAMTITKÁRSÁG.

3935—8665. szám.

Az összes megyei és városi prefektus urakhoz !

Az 1920. év június havában Kolozsvárott megindult a „POLIȚIA“ című folyóirat Dr. Popp Viktor rendőrfőkapitány és Chendi György kolozsvári rendőrkapitány urak igazgatása alatt és a legértékesebb szakférfiak közreműködése mellett. A folyóirat a közigazgatás és a rendőrségi szervezet kérdéseit tárgyalja úgy elméleti, mint gyakorlati szempontból és miután ebben a szakmában Erdély, Bánát és a Magyarországból csatolt tartományok első és egyetlen román folyóirata eddig nagyon is érzett hiányt tölt be.

A folyóirat célja megkönnyíteni úgy a közigazgatási szerveknek, mint a nagyközönségnek tájékozását rendőri kérdésekben, miért is a legmelegebben ajánljuk azt az összes törvényhatóságoknak és a törvényhatóságok útján az összes érdekelt közigazgatási tisztviselőknek, valamint a községi és körjegyzőségeknek.

Egyszersmind megjegyezzük, hogy nincs kifogásunk az ellen, ha a törvényhatóságok és községek saját költségvetésük terhére fizelnek elő megfelelő számú példányra, mely esetben a folyóiratot minden év végén be kell költetni és leltári számmal el kell látni.

A folyóirat előfizetési ára egy évre 120 Lei.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Strada Băii 3.

Kolozsvár, 1920. június 14-én.

DR. BUCȘAN,
államtitkár.

PALAGESIU A.
osztálytanácsos.

MELISSA

Cereți bonboane

dacă

*doriți bonboane
fine.*

*Fabrică de
ciocolată și bonboane*

Mautner & Comp.

Cluj-Kolozsvár

Telefon 6-48.



cukorkát kérjen,

ha

*finom cukorkát
akar.*

*Cukorka
és csokoládéárugyár*

Mautner és Társa

Cluj-Kolozsvár

Telefon 6-48.

Nr. 3

Biblioteca Universitatii

Cluj



"AGRICOLA"

Societate Anonimă de Asigurări
Generale din București.
Direcțiunea regională pentru Tran-
silvania, Maramureș și Crișana

GLUJ,

Strada N. Jorga II.



Biztosító Társaság Bukarest.
Vezérigazgatóság Erdély, Máramaros
és Körösvidék részére

KOLOZSVÁR,

JÓKAI-UTCA II.

Se primesc :
*Asigurări contra incen-
diului, grindinei, acci-
dentelor corporale
asigurări de viață etc.*

Elfogad :
*Tűz, jég, élet, baleset
stb. biztosításokat
kedvező
feltételekkel.*